Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

הײנט 10 זײטען פרײז 15 גראשען

נײער פאלקסבלאט

№ 280 | Łódź, Wtorek, 3 grudnia 1935 | דרײצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג ז' כסלו תרצ"ו | № 280

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאװער 21, טעל. 224-71.

די פליכטען פון דער דײטשער פאליצײ

אין װעלכע פאלען זי דארף אלײן אינטערװעניר׳ען
אין ד״י ײו״ען פערגעסט מען אל״ץ נישט!

בערלין, 2 (ספ. טעל.)

אין דעם אפיציעלען ארגאן פון דער דײטשער פאליצײ „דער דויטשע פאליציי־בעאמטע" זענען הײנט פערעפענטליכט די כללים בנוגע די פליכטען פון דער פאליצײ צו אינטערװעניר׳ען אין פאלען פון אנטי־מלוכה'שקײט, אדער עפענטליכע בעלײדיגונג.

אין דער רשימה פון אנטי־מלוכה'שע דעמאנ־סטראציעס זענען אויך ארײנגערעכענט פאלען פון אפזאגען זיך צו אפגעבען די היטלעריסטישע בעגריסונג (דורכ'ן אויפהויבען די רעכטע האנד), בעת מאניפעסטאציעס, װען עס װערט געזונגען דער נא־ציאנאל - סאציאליסטישער הימן — דאס „הארסט װעסעל־ליד".

אין דער רשימה פון אונדאנקבארע פערזאנען װערען אויך גערעכענט אזעלכע, װאס שטעלען פאר די לאגע פון דײטשלאנד אין שװארצע פארבען.

הויז־בעזיצער, װאס מידען אוים צו פערדינגען דירות ארישע משפחות מיט א סך קינדער — זענען, לויט'ן אפיציעלען פאליצײ - ארגאן — שולדיג אין געגענשטעלען זיך דעם ראסען־געזעץ, װאס דאס איז געפליכען צו זעלבסט־מערדער, דער טאט פון — — װעלכע עס איז אין סתירה מיט די אינטערעסען פון דער מלוכה.

„אויב א דײטשע מידעל פערפרעמט אין אנ'־עפענטליכען לאקאל אין דער געזעלשאפט פון א יוד, איז עס א פאל, װאס איז עובר אויף די כללים פון דער געזעלשאפטליכער ארדנונג".

אנ'אומאנשטענדיגער טאנץ איז א חטא געגען די ראסען־פרינציפען.

אין די אלע פאלען מוז פאליצײ פון אײגענער איניציאטיװ, אינטערװעניר׳ען.

עס איז אויך א חוב פון דער פאליצײ צו אינטער־װעניר׳ען, װען א דײטש הויז, אדער פלאץ, װעלכע שטעלט פאר א װערט פאר'ן נאציאנאלען פערמעגען װערט פערקויפט צו א פערזאן פון דער סעמיטישער ראסע.

טאג־טעגליך

אנ'אנטישער בײשפיל

פריהער האט „גריכענלאנד" געיובעלט: דער קעניג איז צוריקגעקומען פון גלות. דער קעניג איז צוריקגעשטעלט געװארען אין זײנע רעכט.

דעם גאנצען פאראד האט ארגאנזירט דער פרעמיער, דער „זיגרײכער" גענ. קאנדיליס, װעל־כער האט דעם קעניג צוריק צו דעם טראן גע־בראכט, און —

אז דער קעניג איז מיט'ן „װילען פונ'ם גאנ־צען פאלק" צוריק אויף זײן כסא המלכות געקומען, איז שוין װידער דאס „פאלק" און זײן „נביא", קאנדיליס נישט צופרידען: מען הויבט דארט אן חרטה צו האבען אויף דער גאנצער געשיכטע, און אנ'ענגלישע װאך מוז אפהיטען דעם קעניג פאר'ן צארן פונ'ם נישט־צופרידענעם כלל־יװנים...

װאס איז געשעהען?

דער קעניג, ירום הודו, װיל ארויסװײזען מלכות־דיגע גרויסמוטיגקײט — ער װיל װײזען א קעניג־ליך־געטליכען זשעסט, און מוחל זײן די זינדיגע, װאס האבען אין איהם מורד במלכות געװען.

ער װיל משמעות געפינען חן אין די אויגען פון די, װאס זענען נישט נתפעל פאר דער מאנאר־כיסטישער ארדענונג, און ער האט שוין ארויסגע־געבען אנ'אמנעסטיע־דעקרעט.

האט זיך פריהער געטון מעשים דערמיט · קאנדיליס האט געהעצט, דאס „פאלק" האט אדורכ־געפיהרט קאנטרא־אמנעסטיע־דעמאנסטראציעס, נאר דער קעניג איז, װײזט אויס, אנ'עקשן, און ער האט זײנס געפועלט.

די ארויסגעגעבענע אמנעסטיע נעהמט ארום אלע אנטײלנעהמער פון דער מערך־רעװאלוציע מיט װעניזעלאסן בתוכם: אי זײ װעלען צוריק־געשטעלט װערען אין זײערע רעכט, און די פער־מעגענס זײערע װעלען זײ צוריקגעקעהרט װערען.

דער עפעקט איז איצט אזא: דער קעניג האט אפגעהאלטען א גרויסען נצחון איבער די מאנ־ארכיסטען — זענען די מאנארכיסטען העכסט נישט צופרידען, און די רעפובליקאנער בײ װעל־כע דער מלך געארג האט געװאונען די פולע סימ־פאטיע — די רעפובליקאנער זענען קעניגליך גע־שטימט!

אנ'אנטישער בײשפיל!

מ.

לײב יפה בײם אויסערן־מיניסטער בעק

ס'זענען בעהאנדעלט געװארען װיכטיגע פראגען

װארשא, 2 (יט"א טעלעפאניש)

דער הויפט־דירעקטאר פון קרן־היסוד, לײב יפה איז הײנט אויפגענומען געװארען פון אויסערן־מיניסטער בעק אויף א לענגערער אודיענץ.

בעתן געשפרעך זענען בעהאנדעלט געװארען װיכטיגע פראגען.

נעכטיגער צוקערלאזער טאג אין װארשא

די „זיסע" בהלה. — אנאנקעס פאר די געװעלבער. — ניטא א לעק צוקער, — הורטאװניקעס שטעלען נישט צו קײן נײע זאפאסען

װארשא, 2 (טעלעפאניש)

הײנט איז אין װארשא געװען א גרויסע בהלה, ס'האט אינטאנצען אויסגעפעהלט צוקער. אין דער גאנצער שטאט האט מען נישט בעקומען קײן צוקער דאס איז געװען צוליב דעם, װאס שוין הײנט האט געזאלט בילינגער װערען צוקער מיט 25 גראַ־שען אויפ'ן קילא. די קרעמער האבען די לעצטע טעג נישט צוגעקויפט. די זאפאסען האבען זיך אויסגע־לאזט און געװארט, אז הײנט װעלען זײ קויפען אויפן בילינגערן טאריף.

די הורטאװניקעס האבען אויך נישט געװאלט פערקויפען, זײ האבען ערקלערט, אז אויך בײ זײ האבען זיך אויסגעלאזט די זאפאסען, און די פאב־ריקען שטעלען נישט צו קײן פרישען צוקער.

פאר די געװעלבער זענען א גאנצען טאג גע־שטאנען גרויסע רײהען, ס'זענען געמאכט געװארען פראטאקאלען.

מיט 20 פראצ. בילינגער

ערשטע צװאנגס־רעדוקציע פון פרײזען אויף קויהלען

װארשא, 2 (טעלעפאניש)

אין רעזולטאט פון דער אקציע, װאס װערט איצט געפיהרט בנוגע דעם רעדוצירען די פרײזען פון א רײהע קארטעל־ארטיקלען, איז די רעגירונג געקומען צו א הסכם מיט אײניגע רויה־שטאף־קארטעלען.

די פערטראקטאציעס זענען בלויז צוקלאפט געװארען בײם אונטערהאנדלען מיט דער קויהלען־אינדוסטריע.

דער האנדעלס- און אינדוסטריע־מיניסטער גורעצקי האט דעריבער באאויפטראגט צוצוגרײטען א פעראָרדנונג. דורך װעלכער די קויהלען־פרײזען װעלען רעדוצירט װערען אויף א צװאנגס־אופן.

די דאזיגע רעדוקציע דארף ברענגען דערצו, אז הײץ־קויהלען זאלען קאסטען ביז 38 זלאטעס לאקא־קעלער (װאס עס מאכט אויס אין דעטײל־פערקויף אנ'ערך 20 פראצענט בילינגער. פאבריקס־קויהלען זאלען בילינגער װערען מיט 7 פראצענט, אינדוסטריע־קאקס — מיט 10 פראצענט, הײץ־קויהלען—מיט 25 פראצ. און „קאקשיק" — מיט 20.

אונזער װארט

ריהרענדע פערברידערונג...

דעם קעלצער שטאט־ראט איז בעשערט אין דער יודישער װעלט מפורסם צו װערען פונקט אזוי, װי עס איז בשעתו אומגעריכט מפורסם גע־װארען דער געװעז. לאדזער שטאט־ראט...

דער דאזיגער קיעלצער שטאט־ראט, װעלכער איז אויף אזױפיל יודען־רײן, אז ער צײלט צװישען זײנע 44 ראטמענער בלויז 2 יודען, און װעלכער בעשטײט פון אנ'ערך 80 פראצענט „סאנאטארן", װאס זענען געקומען צו די בענקלעך דער־עיקר א דאנק די יודישע שטימען — אט א דער דא־זיגער שטאט־ראט האט די פאריגע װאך בפה אחד (קאנטרא דעם אײנציגען יודישען ראטמאן, װעלכער איז אנװעזענד געװען אויף דער זיצונג) אנגענומען א רײך־ראסיגע, נאציסטישע רעזאלוציע, בעגלײט מיט א „שטורם פון אװאציעס" און מיט הילכיגע אויסגעשרײען „פרעטש ז'זשידאמי!"

א מערקװירדיגע „נאציאנאלע" אײניגקײט איז דערגרײכט געװארען אין דעם דאזיגען קעלצער שטאט־ראט, װאו עס איז נישט געװען קײן ענדע־קישע מעהרהײט, װי אין לאדז, א שטײגער, נאר דװקא א סאנאטארישע, און מיט דער הילף פון יודען, א געװעהלטע.

נאך מערקװירדיגער איז די דאזיגע אומגע־ריכטע רעזאלוציע דערפא־, װײל זי לויפט װײט אפ פון די לפנים'דיגע אינטענציען פון דער רעזא־לוציע, װאס דער װא־שאװער בײראט בײ דער שטאט־פערװאלטונג האט די פאריגע װאך אנגענומען בנוגע דער סטודענטען־כוליגאנעריע אין די פוילישע הויכשולען.

װארשא האט זיך נישט סאלידאריזירט מיט דער גזל'אװאיע פון די ענדעקישע סטודענטען, אבער דערפא־ האט קיעלץ ארויסגעגעבען איהר פול שטענדיגע אפראבאטע פאר די היטלער־מעטאדען...

די קלײנשטעטלדיגקײט הויבט אן צו מאכען שבת פאר זיך, און צו איבער'חזר'ן, דורך בשותפות דיגקײט מיט די שװארצע כוחות פון לאנד, די אלטע טרויעריגע ליבערום־װעטא־קונצען.

װארשא טראכט זיך איהר'ס, און די לאדזער ענדעצי־ מיט קיעלצער סאנאציע קושען זיך די װאנסעס, און ברידערן זיך.

קײן גוטס קאן דערפון פאר קײן צד נישט ארויסקומען!

ב.

דעם 1־טען דעצעמבער ד. י. איז געשטארבען אונזער טײערער און אונפערגעסליכער ברודער, שװאגער און אנקעל

ב"ע לודװיק גליק

(סוחר און בירגער פון דער שטאט לאדז).

די לויה איז פארגעקומען בעכטען, מאנטאג, פון טהרה־הויז, װעגען װאס עס טײלען מיט איז גרויס צער די אין טיפען טרויער פערבליבענע

ברודער, שװעגערין, שװעסטער, שװאגערס און פאמיליע.

צעשלאגענע יודישע סטודענטען

ווי נאר זיי האבען בעטרעטען די שוועל פון דעם פויזנער אוניווערזיטעט

פראפעסאר פערטיידיגט יודישע סטודענטען, שלאגען די כוליגאנעס אויס די שויבען אין זיין לאבאראטאריע

פאזנאן, 2 (יט"א טעלעפאניש)

נאך אן׳איבעררייס פון א וואך, זענען היינט די יודישע סטודענטען צוריקגעקומען אין דער אוניווערזיטעט. ביים אריינקומען אין אוניווערזיטעט-בנין, זענען זיי באגעגנט געווארען פון די ענדעקישע סטודענטען מיט קלעפ, און שפעטער ארויסגעווארפען. עטליכע יודישע סטודענטען זענען פון די כוליגאנעס שטארק צושלאגען געווארען, זיי האבען אויך נישט געשאנעוועט די יודישע סטודענטקעס.

איין פראפעסאר האט געפרובט פערטיידיגען די יודישע סטודענטען, האבען די ענדעקעס אויסגעשלאגען די שויבען אין זיין לאבאראטאריע.

א פערטעל מיליאן דאלאר פאר „הסתדרות" אין ארץ-ישראל

געזאמעלט פון יודישע ארבייטער אין אמעריקא

ניו-יארק, 2 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער קאנפערענץ פון נאציאנאלען יודישען ארבייטער-פערבאנד אין אמעריקע, איז בעשלאסען געווארען, צו זאמלען א פערטעל מיליאן דאלאר פאר דעם „הסתדרות" אין ארץ-ישראל.

שווער אדורכצוקומען

ביים זוכען יסודות אויף אנצוהויבען די שלום-פערהאנדלונגען

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

פון גוט-אינפארמירטע קרייזען פערזיכערט מען, אז די ארבייט פון די עקספערטען, דעם בריטישען-פאטערסאן און דעם פראנצויזישען סאן-קווענטען אין פאריז, איבערן געפינען א יסוד פאר די שלום-אונטערהאנדלונגען מיט איטאליען, טרעפט אן אויף זעהר ערנסטע מניעות.

גען. סעקרעטאר האל אויף א הכשרה אמט

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז דער גענעראל סעקרעטאר האל איז בעשטימט געווארען אויף א העכערן אמט, וואס פאר אן׳אמט ער האט בעקומען איז נישט בעוואוסט.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.

12 טויזענד דייטשע יודען

קענען יעהרליך בעזעצט ווערען אין א"י

פארשטעהער פון יודישע ארגאניזאציעס אויף דער זיצונג פון דער עקספערטען-קאמיסיע

זשענעווע, 2 (יט"א טעלעגראפיש)

די עקספערטען - קאמיסיע האט היינט אויסגעהערט די פארשטעהער פון די יודישע ארגאניזאציעס, ס׳האבען גערעדט: בערנארד קאהן פון „דזשאינט", אין נאמען פון די ענגלישע יודען — אטא שיף, אין נאמען פון דער קאלאניזאציע-געזעלשאפט „עמקאל" — אבעריאן, פון י. ק. א. — דר. אונגער און אנדערע.

ס׳איז אויך אויסגעהערט געווארען ד"ר גאלדמאן. ער האט צוגעזאגט, אויב מ׳וועט ארויסלאזען יודען מיט קאפיטאל, וועט מען זיין אומשטאנד ארויסצונעהמען יעהרליך 25 טויזענד יודען פון דייטשלאנד. 12 טויזענד יודען יעהרליך קיין ארץ ישראל.

ס׳איז אויך אויסגעהערט געווארען א פארשטעהער פון דער „אגודה". דער עיקר איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען ברענגען אין ארדנונג די כאאטישע עמיגראציע.

אייער באגאזש ווערט אפגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין ארץ-ישראל
דורך PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6
בילליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערען 129-25 און 247-75

אויפ׳ן ווייטען מזרח

אין צפון-כינע.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי איז מען מודיע: אין די כינעזישע קרייזען פערזיכערט מען, אז דער דרוק פון דער יאפאנישער מיליטער-מאכט אויף די גובערנאטארען פון די צפון-פראווינצען איז אזוי שטארק, דאס מען דארף זיך היינט ריכטען אויף דער פראקלאמירונג פון דער אויטאנאמיע אין 5 צפון-פראווינצען.

דראהענדע סיטואציעס.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון כינעזישע קוועלען, האט דער מער פון טיענטזין געזאלט האבען ארויסגעשיקט צו דער נאנקינער רעגירונג א דעפעשע, וואס שטעלט פאר די איצטיגע סיטואציע, אלס א זעהר געפעהרליכע. אין דער דעפעשע ווערט געזאגט, אז די פראקלאמירונג פון דער אויטאנאמיע אין טיענטזין קאן פארקומען אין דער נאהענטסטער צייט.

דימיסיע פון וואנג-טסין-ווער.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי איז מען מודיע: דער פרעמיער פון דער נאנקינער רעגירונג, וואנג-טסין-ווער האט זיך אנטזאגט אין דימיסיע. ער האט דערביי אנגעוויזען, אז זיין געזונט-צושטאנד איז, נאכ׳ן אטענטאט אויף איהם, א זעהר שלעכטער. די געשעהענישען פון די לעצטע טעג פאדערן א שטארקע אנשטרענגונג, צו וועלכער ער איז איצט נישט פעהיג.

די אייגענטליכע סיבה פון זיין דימיסיע, לויט ווי עס פערזיכערט די פרעסע, איז זיין מפלה אויפ׳ן לעצטען קאנגרעס פון קואמינטאנג.

קאנצענטראציע פון יאפאניש מיליטער.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

פון טיענטזין איז מען מודיע: די כינעזישע מאכט האט בעקומען א ידיעה וועגן א גרויסער קאנצענטראציע פונם יאפאנישען מיליטער אין דער לענג פונם כינעזישען מויער. קיין טיענטזין זאלען אנקומען 30.000 יאפאנישע זעלנער.

קאטאסטראפאלער אויפרייס.

טאקיא, 2 (ספ. טעל.)

די רענגא-אגענטור מעלדעט, אז דער אויפרייס אין די אמוניציע - לאגערן אין לאנקאר, דער הויפט-שטאט פון דער פראווינץ קאנסו, וואס איז פארגעקומען דעם 20 נאוועמבער, האט געבראכט צו א קאטאסטראפאלען רעזולטאט. איבער 1.000 פערזאנען זענען דער׳הרג׳עט געווארען. די דאזיגע קאטאסטראפע זאל האבען בטל געמאכט די פלענער פון דער נאנקינער רעגירונג אין צפון-כינע.

כינעזישע קאמוניסטען אין פוקיען.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי איז מען מודיע:

לויט דער צייטונג „סונבאא" האבען זיך אפגעטיילונגען פון דער כינעזישער רויטער ארמעע אומגעריכט אריינגעריסען אין דער פראווינץ פוקיען, וועלכע איז אנגעזאגען פאר פערזיכערט פון אן אנגריף פון די באלשעוויקעס.

דאס רעגירונגס-מיליטער האט זיך געמוזט צוריקציהען פון דער שטאט מאאבין.

גנבים האבען אויף דער באהן איינגעשלעפט דעם סלאנימער רבי

און צוגענומען דעם פעלץ און באגאזש

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)

פון ווארשא איז היינט ארויסגעפאהרען דער סלאנימער רבי פיין, וועלכער איז געוועזען פארזיצער אויף דער סעסיע פון די „אגודת הרבנים".

א-ויספאהרענדיג פון ווארשא, האבען איהם גנבים איינגעשלעפערט אויף דער באהן און צוגענומען זיין טרויערזשען פעלץ און דעם באגאזש.

די גנבים זענען ענטקומען.

דאנערשטאג — עקספאזע פון וו.-פרעמיער קוויאטקאווסקי אין סיים

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) ווי בעקאנט, ווערט דאנערשטאג געעפענט די געוועהנליכע סיים-סעסיע, בעת וועלכער דער וויצע-פרעמיער קוויאטקאווסקי וועט האלטען אן׳עקספאזע. אין דעם דאזיגען עקספאזע וועט ער אנאליזירען דעם פארבעלייגטען בודזשעט-פראיעקט און געבען אן איבערבליק פון די ביז-איצטיגע ארבייטען פון דער רעגירונג.

א טויט-אורטייל אין דאנציג

דאנציג, 2 (טעלעפאניש)

היינט איז דורכ׳ן דאנציגער געריכט פערמשפט געווארען צום טויט דער דאנציגער איינוואוינער, יאן גרעגאראווסקי, וועלכער האט דערמארדעט און בערויבט די הויזבעזיצערין, מאריע רעדיגער.

א ניע עפידעמיע

קאלקוטא, 2 (ספ. טעל.)

אין בענגאלי איז אויסגעבראכען אן׳אונבעקאנטע עפידעמיע, וואס דערמאנט אין א מוח-פאראליטש. עס זענען דא טויזענדער קרבנות. די בעפעלקערונג איז ארומגעכאפט פון א פאניק.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה׳ן 8—10, 12—2 און 5—8 אווענד,
זונטאג פון 9—11 ביינאג.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעמאכט די עלטעסטע היטען
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו 3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

לעזט און פערשפרייט דעם נייעם פאלקסבלאט

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
צום ווינטער-סעזאן. א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע ביליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

בעקאנטמאכונג.
איך מאך בעקאנט מיינע געעהרטע קונדשאפט, אז איך האב זיך איבערגעצויגען פון פאמארסקא 41a
אויף פיעטר׳קאווער 22,
וואוינונג 33.
דיפל. שניידער-מייסטער
ח. איינשידלער.

„תומכי-אורחים"
פאמארסקא 18, טעל. 266-31
מיר טיילען מיט, דאס אין פעראיינס-קאנצעלאריע אמטירט
אן׳אדוואקאט
יעדען מאנטאג און מיטוואך פון 7 ביז 8.30 אווענט אין ערטיילט
יורידישע עצות
פאר מיטגלידער, שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאר אונפערמעגליכע — געצליך אומזיסט.
א מינימאלען אפצאהל ווערט גענומען פאר דורכפיהרען פראצעסע.
די פערוואלטונג.

אכטונג לאדז און פראווינץ!
דערמיט מאך איך בעקאנט מיינע ג׳ קונדען, אז מיין לאנג-עקזיסטירענדע ווערקשטעל פון לעדערנע קורטקעס, וועסטען, מעבעל א. א. וו. אויף בזשעזשינער 25
טראג איך איבער אויף
7 פלאץ-וואלנאשטשי 7
איך בעט מיינע ג׳ קונדשאפט מיר ווייטער צו שענקען צוטרוי און גאראנטיר פאר די רעעלסטע און פינקטליכסטע בעהאנדלונג.
ערמעסיגטע פרייזען! מיט אכטונג
A. Presburgier
Łódź, Plac Wolności 7, lewa of. 1 piętro m. 15.

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאפעד
9 פאלודביאווא 9
טעל. 183-17.
פאר אונבעמיטעלטע — רעטשניצע-פרייזען

פאראפין-אפאראטען,
פאדען-פיהרער און טיילען פאר שפול-מאשינען
בעקומט מען אין דער מעכאנישער שלאסעריי
י. רעדער
לאדז,
11-טער ליסטאפאדא 11/13

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען-, הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה. 3—5, 8—9 אוו.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארען-פאריין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22,
טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס׳ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל-ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג-אוראלאג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האט בעגייט די אויפנאהמען.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. H. SZUMACHER
Choroby skórne i weneryczne
przyjmuje od 9—1 i od 5—9-ej
ul. Piotrkowska 56
tel. 148-62.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5 ביז 8.30

פאר גארד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

צו אלע סטאשעווער, וועלכע וואוינען אין לאדז.
אויף יעראזאלימסקא 7 געפינט זיך א סטאשעווער שטיבעל זייט 40 יאהר און ס׳זענען שוין דארט פעראהן 3 ספרי-תורות, די אלטע גרינדער געפינען זיך שוין אויפ׳ן עולם אמת און מתפללים ווערען אלץ ווייניגער, אזוי, אז ס׳האלט דערביי, אז דאס שטיבעל זאל אינגאנצען ליקווידירט ווערען.
מיר ווענדען זיך דעריבער צו אלע סטאשעווער, וועלכע וואוינען אין לאדז, אז זיי זאלען נישט אפזאגען אפילו מיט דער קלענסטער הילף פון עטליכע גראשען אויפצוהאלטען דאס שטיבעל, כדי ס׳זאל נישט דארפען קומען צו קיין חילול השם און דאס שטיבעל זאל דארמען פערמאכט ווערען. אינקאסענטען וועלן אייך בעזוכען בעטען מיר אייך ענטזאגט זיך נישט.
די גבאים. 2677

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיעץ 37 (בענעדיקטא) 6.
נעמט אן פון 5—7 נאכמ.

סאָוויעטיש=פראַנצויזישער פאַקט

ערב דער דיסקוסיע אין פראַנצויזישען פאַרלאַמענט, און דער ראַטיפיקאַציע פונ'ם אָפּמאַך

פ אַ ר י ז, 2 (ספ. טעל.)
„לע קאַפּיטאַל“ שטעלט פעסט, אַז בעת דער דיסקוסיע איבערן סאָוויעטיש-פראַנצויזישען פאַקט וועט סיי אין פאַרלאַמענט סיי אין סענאַט בעריהרט ווערען די פראַגע פון די אַלטע רוסישע חובות.

פון אינפאָרמירטע קרייזען דערקלעהרט מען, אַז דער פרעמיער לאַוואַל איז דעציזירט דערפיהרען דעם ענין ראַטיפיקאַציע פונ'ם טראַקטאַט צו אַן ענדגילטיגער לעזונג, אָבער אַזוי ווי די ביז דושעט-ענינים שטייען איצט אויפ'ן ערשטען פלאַן פון דער טאָג-אָרדענונג אין פאַרלאַמענט און סענאַט, וועט דער ענין „פאַקט“ קומען שפּעטער.

היילע סעלאַסיע אין דעסיע

„אויפ'ן אַביסינישען פראָנט — קיין שום נייעס“

אַ ד י ס-אַ ב ע ב אַ, 2 (ספ. טעל.)
לויט ידיעות, וואָס זענען דאָ דערהאַלטען געוואָרען, איז דער נעגוס אין דער בעגלייטונג פון זיין זוהן אָנגעקומען קיין דעסיע. אין שייכות דערמיט איז דאָרט פאַרגעקומען אַ גרויסע פייערונג און אַן אינספּעקציע פונם מיליטער. עס איז אויך פאַרגעקומען אַ בעראַטונג פון די אַרמעע-פיהרער.

די אַביסינישע קוועלען האָבען נישט אָנגעגעבען קיין שום ידיעות וועגען דער לאַגע אויפ'ן פראָנט, וויזט אויס, מחמת פאָרזיכטיגקייט אין שייכות מיט דער נסיעה פונם נעגוס.

ל אָ נ ד אָ ן, 2 (ספ. טעל.)
לויט ענגלישע אינפאָרמאַציעס, האָט דער ראַס סעיום בעקומען אַן אויפטראַג, ער זאָל זיך נישט לאָזען אריינגאַרען אין אַ פולאַפּקע — און געהן פאַר אויס אין דער ריכטונג צו מאַקאַלע.

אויפ'ן דרום-פראָנט זענען היינט, מחמת אומגינסטיגע אַטמאָספערישע בעדינגונגען, קיין שום אָפּעראַציעס היינט נישט פאָרגעקומען.

געפונען דאָס אוועקגערויבטע קינד פונם פּראָפ. מאַלמעיאַק

פ אַ ר י ז, 2 (ספ. טעל.)
2 פּאָליציי-אינספּעקטאָרען האָבען היינט געפונען דאָס אוועקגערויבטע קינד קלאָודיוס מאַלמעיאַק אין אַ ווילע, אויף אַ פאָרשטאָט פון מאַרסעל. דעם רויב, ווי עס ווייזט זיך אַרויס, האָבען געהאַט אַדורכגעפיהרט דער 28-יאָהריגער אַר - בייטסלאָזער קינסטלער זשילבער ראָלאַן צוזאַמען מיט זיין 68-יאָהריגער מוטער. בעת'ן אַרעסט האָט זיי דער המון געוואָלט לינטשען. זיי האָבען זיך מודה געווען, אַז דעם רויב זענען זיי בעגאַנגען צוליב געלד.

Puder BEBE SZOFMANA
CHŁODZI, KOI
USUWA ZAOGNIENIA
U DZIECI.

„די יוגענד מוז זיך אויסלאַדען!..“

ס.א.ס. פון די יודישע סטודענטען פונ'ם לעמבערגער פּאָליטעכניקום

לעמבערג.
ווי בעקאַנט איז שבת ד. 30 פ. ח. פאָרגעקומען אַן אויסערגעוועהנליכע פערזאַמלונג פון די יודישע סטודענטען פון דעם לעמבערגער פּאָליטעכניקום כדי צו נעהמען שטעלונג צו די בלוטיגע געשעהענישען, וועלכע זענען פאָרגעקומען אויף דעם שטח פון דעם פּאָליטעכניקום פרייטאָג דעם 29-טען פ. ח. די פערזאַמלונג איז אָבגעהאַלטען געוואָרען מיט אַ גרויסער ערנסטקייט.

און עס זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

1) די אַנטי-יודישע עקסצעסען וועלכע זענען היי-יאָהר פאָרגעקומען אין דעם לעמבערגער פּאָליטעכניקום האָבען אין די כוליגאַנישע אַרויסטרעטונגען ביז איצט נישט געפונען זייערס גלייכען.

2) די פערזאַמעלטע יודישע סטודענטען פון דעם לעמבערגער פּאָליטעכניקום שטעלען פעסט, אַז טראָץ צוויי מאָליגע פערזיכערונגען פון רעקטאָר, אַז אין דעם פּאָליטעכניקום וועלען די פאָרטראַגען און איבונגען פאָרקומען אין רוה און אין זיכערקייט פאַר די יודישע סטודענטען, זענען אָבער די יודישע שילער אין דער צייט פון 14-טען ביז'ן 28-טען נאָוועמבער ה. י. טאָג פאַר טאָג מיט געוואַלד בע-זייטיגט געוואָרען פון די פאָרטראַגס-און צייכען-זאַלען, אַז זיי זענען געצוואונגען געוואָרען מיט טעראָר צו פאַרנעמען ספּעציעלע פלעצער, אַז אין אַלע זאַלען אין דעם פּאָליטעכניקום איז אָנגעפיהרט געוואָרען אַן אונרהערטע אָרגאַניזירטע אַנטיסעמיטישע העצע, אַז יודישע סטודענטן זענען צושלאָגען געוואָרען, בעת זיי האָבען זיך געפּרובט בע-ווייזען אויף די פאָרטראַגען און איבונגען. דאָס איז אַ בעווייז אַז אין דעם לעמבערגער פּאָליטעכניקום בושעוועט אַ מוראדיגער טעראָר געגען די יודישע שילער, דאָס פּאָליטעכניקום מאַכט ובפרט דער רעקטאָר זענען אָבער וועגען דעם געווען גוט אינפאָרמירט.

3) די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז דער רעקטאָר האָט נישט אַרויסגעגעבען קיין שום פאַר-אָרדנונגען, וועלכע זאָלען דערמעגליכען אַ נאָרמאַלע אַרבייט אויף דעם פּאָליטעכניקום. דער רעקטאָר איז תמיד געוועזען פאַרשטענדיגט וועגען דער סיטואַציע, ער האָט זי אָבער באַגאַטעליזירט, הגם ער האָט זיך איהר געקאַנט אַקעגענשטעלען דורך אַרויסגעבען אַן אויפרוף צו די שילער א. א. וו. ער האָט אָבער דערלאָזט צו די אַרויסטרעטונגען און טעלערירט די עקסצעסען. זעהר לייכט האָט די דאָזיגע טאָלעראַנץ איבערגענומען די אַדמיניסטראַציע פון דעם פּאָליטעכניקום און אין דער אַנוועזענהייט פון די ה"ה קוזשינסקי און וואָלאָווסקי זענען פאָרגעקומען בלוטיגע אָנפאַלען אויף יודישע סטודענטען.

4) די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז דער לעצטער אָנפאַל פון די סטודענטען פון 4-טען און 5-טען יאָהר אינזשינעריע האָט זיך בלוטיג פאַרענדיגט מיט דעם צעשלאָגען פון אַנ'ערך פון 25 יודישע שילער. 8 פון זיי זענען, פאַרגאָסען אין בלוט אין אַ אומבעוואוסטלאָזען צושטאַנד געלעגען אויף לעאָנאַ-סאַפּיעהאַ-גאַס פאַר די אויגען פון די פיל פאַרבייגעהער עס האָט זיך בולט אַרויסגעוויזען, אַז סיי דער רעקטאָר און סיי זיינע בעאַמטע פון סעקרעטאַריאַט איז, נישט נאָר וואָס זיי פאַר-אורטיילען נישט די עקסצעסען, נאָר זיי אונטערשטיצען זיי אין הסכם מיט די בער־המטע פיינציפען פון רעקטאָר „די יוגענד מוז זיך אויסלאָדען“. אויף אַ יעדער אינטערוועניץ לטובת די צושלאָגענע דעם 29-טען פ. ח. איז געקומען אַ תשובה: „איהר זענט דאָך נישט פערוואונדעט, פאַרוואָס-זשע שרייט איהר“.

5) די פערזאַמעלטע זעהען אין דעם אַ בולטע שטעלונג פון רעקטאָר, אַז אַזוי לאַנג עס איז נישטאָ קיין בלוט און צושפּאָלטענע מוחות, אַזוי לאַנג איז אָרדנונג און רוה אויף דעם פּאָליטעכניקום. די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז די דאָזיגע פערהעלטנישען האָבען געפונען זייער דייטליכסטען אויסדרוק אויף דער אינזשינעריע-אָפּטיילונג, וועמענס דזיעקאַן פּראָפ. ווערעסטשינסקי האָט נישט געמאַכט קיין שום געברויך, הגם ער איז קאָמפּעטענט געווען דערצו. און הגם מ'האָט צו איהם אין אַלע פאַלען אַפּגעשיקט. אין דער סיטואַציע זענען אַלע אָנפאַלער, הגם עס זענען געגעבען אַ-גענבען געוואָרען זייערע נעמען, איבערהויפּט נישט בעשטראָפט געוואָרען. דאַגעגען ווערט געפיהרט אַ שאַרפע אויספאָרשונג געגען די יודישע שילער פון דעם פּאָליטעכניקום, וועלכע האָבען זיך דעם 18-טען נאָוועמבער פערזאַמעלט אין זאַל פון 4-טען יאָהר, כדי צו קאָלעקטיוו צו פערלאָזען דעם פּאָליטעכניקום-בנין צוליב מורא געגען אַן איבערפאַל פון די בושעוועדיגע פּאָלקאַזשעס.

6) די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז בפרט אין דער דערנעהנטערונגס-צייט פון אייזנצאָהלונגס-טערמין פאַר שכר לימוד, נעמט די דאָזיגע אַקציע אָן אַ בעזונדערן קאָליר מיט'ן צוועק אַריינצופיהרען אַנטאַגאָניזמען צווישען יודישע און פּוילישע שילער געגען זייערע געמיינזאַמע אַקאַדעמישע אינטערעסען, אין קאַמף געגען פערקלענערן דעם אַבצאָהל און וועגען פערגרעסערען די מלוכה'שע הילף פאַר דער אַקאַדעמישער יוגענד.

7) די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, מיט דער גאַנצער זיכערקייט, אַז זיי וועלען זיך נישט לאָזען אַרויסשטויסען אין דער רייה פון סטודענטען פון צווייטער קלאַס, אַז זיי וועלען נישט רעזיגנירען פון רעכט צום לערנען, וואָס איז געזיכערט אַלע בירגער אין דער פּוילישער מלוכה.

8) די פערזאַמעלטע רופען זיך אָפּ אויף דעם וועג צו די מיטגלידער פונ'ם אַקאַדעמישען סענאַט, אָבטיילונגס-ראַטען און בעזונדערע פּראָפעסאָרען פון דעם לעמבערגער פּאָליטעכניקום, אַז זיי זאָלען מיט זייער גאַנצען אויטאָריטעט פערהיטען געגען אומבעשטראָפבאַרען צעהאַקען געהירען, בעזייטיגען מיט געוואַלד פון די לערן-זאַלען, דער בעדראָהונג פון מענשליכען לעבען מצד אַיין נאַציאָנאַליטעט געגען דער צווייטער אויפ'ן שטח פון דעם פּאָליטעכניקום אין נאָמען פון פרייען רעכט צום לערנען און אין נאָמען פון גערעכטיגקייט.

9) די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז דאָס לעצטע אָפּשטעלען פון די פאָרטראַגען פאַר אינזשינעריע-סטודענטען פון 4-טן יאָהר שטעהט נישט אין קיין שום פערהעלטניש צו דער טעראָר-סכנה אויף דעם פּאָליטעכניקום, וועלכע פערשפּרייט זיך אויף אַלע אָפּטיילונגען און יאָהרען, וואָס עס איז אַ בעווייז דער פאַקט פון מיט געוואַלד אַרויס שטויסען שבת דעם 30-טען נאָוועמבער פון פאָרטראַג-זאַל אויפ'ן 3-טען יאָהר פון דער מעכאַנישער אָפּטיילונג און דאָס צושלאָגען דעם יודישען סטודענט אין דער פיליע פון פּאָליטעכניקום מאַריאַ מאַגדאַלענאַ.

10) רעאַזומירענדיג די גאַנצע לאַגע דריקען אויס די פערזאַמעלטע די האָפנונג, אַז די מאַסגעבינגע פאַקטאָרען, אלזאָ, דאָס מלוכה'שע געריכט און דאָס בילדונגס-מיניסטעריום וועלען אַ בליק טון אויף די פערהעלטנישען וואָס הערשען אין דעם לעמבערגער פּאָליטעכניקום און מאַכען אַ סוף צו די פּאָגראָמען וואָס קומען פאָר פון 14-טען ד. ח. ביז אויפ'ן היינטיגען טאָג, אהן אַ שום אויספאָרשונג געגען די שולדיגע.

סאַמועל האָאַר פאָהרט דורך פּאַריז

דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער מוז זיך אויסרוהען

ל אָ נ ד אָ ן, 2 (ספ. טעל.)
די דאָקטוירים האָבען געראַטען דעם סער סאַמועל האָאַר, ער זאָל וואָס שנעלער אָנהויבען זיין אָפּרוה-אורלויב. הגם זיין געזונט-צושטאַנד איז נאָכן לעצטען אַטרעטישען אַטאַק פערבעסערט געוואָרען, האָט אָבער די צייט פון שווערע אַרבייט, וואָס איז לעצטענס פערבונדען געווען מיט דער אינטערנאַציאָנאַלער סיטואַציע, שטאַרק אויסגעשעפּט זיינע קרעפטען.

מיג. האָאַר זאָל סוף וואָך אַרויספאָהרען אין דער שווייץ, פון וואַנען ער וועט זיך אוודאי צוריקקעהרען נאָך וויינאַכטען. אַדורכפאָהרענדיג פּאַריז, וועט ער זיך דאָרט אָפּשטעלען, בכדי זיך צו זעהן מיט לאַוואַל'ן.

אַרום די נאַפט-סאַנקציעס

ל אָ נ ד אָ ן, 2 (ספּ. טעל.)
אויף דער היינטיגער זיצונג פונם בריטישען קאַבינעט זענען נישט אָנגענומען געוואָרען קיין שום בעשלוסען וועגען דער פראַגע פון פערבאָטען דעם אַרויספיהר פון נאַפט. דער ענין זאָל נאָך אַמאָל בעטראַכט ווערען אויף אַ זיצונג, מיטוואָך, און דאַן זאָלען אָנגענומען ווערען ענדגילטיגע בעשלוסען.

אַלגעמיין, ווייזט אויס, אַז קיין שום ענדערונג אין דער בריטישער פּאָליטיק בנוגע דעם ענין-נאַפט סאַנקציעס וועט נישט זיין, און אין הסכם דערמיט וועט ענגלאַנד נעהמען דעם פולען אַנטייל אין יע - דער קאָלעקטיווער אַקציע בנוגע דעם פערבאָט פון אַרויספיהרען נאַפט, וועלכען דער קאָמיטעט פון 18 וועט אָננעמען דעם 12 ד. ח.

די שלום-בעמיהונגען פון לאַוואַל'ן זענען אויך אַרומגערעדט געוואָרען אויף דער קאַבינעט-זיצונג. די ענגלישע רעגירונג איז גרייט צו פאָרשען יעדער פּראָפּאָזיציע, וואָס מוסאָליני וועט פאָרשלאָגען, אויף ווי ווייט אַזאַ פּראָפּאָזיציע וועט עפענען פּערספּעקטיווען אויף צו ערלעדיגען דעם סכסוך אין די ראַהמען פון דער פעלקער-ליגע.

שלאָף-פּלעצער קיין זאַקאָפּאַנע

די היגע אָפּטיילונג וואַגאָן-לי-קוק, פּיעטרי-קאָווער 68, טעל. 170-77 מאַכט בעקאַנט, אַז ס'ווערען אָנגענומען בעשטעלונגען אויף שלאָף-פּלעצער אויף די חנוכה-צייט קיין זאַקאָפּאַנע און קריניץ. אינ'ם אינטערעס פון אַלע איז, וועלכע האָבען בדעה צו פאָהרען אין די דערמאָהנטע געגענדען, תיכף צו בעשטעלען שלאָף-פּלעצער. ס'וועלען אויך איינגעאָרדענט ווערען שלאָף-פּלעצער 3-טע קלאַס.

דאָס לעבען אין וואַרשא

(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט-שטאָט)

די ערשטע עקסמיסיעס נאָך דעם נייעם דירות דעקרעט.

די דירעקציע פון פּ. ק. אָ. האָט איבערגעשיקט צו די לאָקאַטאָרען, וועלכע וואוינען אין די הייזער, וועלכע געהערען צו דער דאָזיגער אינסטיטוציע אַ פאָרערונג אַרויסצוקליבען זיך אין דער נאָהענטסטער צייט. דאָס זענען די ערשטע קינדיגונגען פון וואוינונגען אין הסכם מיטן נייעם דעקרעט, וועלכער שאַפט אָפּ דעם לאָקאַטאָרען שוץ פון גרויסע וואוינונגען.

צוזאַמענפאָהר פון יודישע סטודענטען.

זונטאָג איז אין ווילנאָ פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די יודישע סטודענטען פון אַלע אוניווערזיטעטען אין פּוילען, צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען, אויסער די דעלעגאַטען פון די וואַרשאַווער יודישע סטודענטישע אָרגאַניזאַציעס אויך פאָרשטעהער פון יודישע סטודענטען פון די לעמבערגער, פּויזנער און ווילנער הויכשולען.

אויפן צוזאַמענפאָהר איז בעטראַכט געוואָרען די לאַגע פון די יודישע סטודענטען אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע געשעהענישען, ס'זענען אָנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס.

אַ דעלעגאַציע פון צוזאַמענפאָהר האָט אויך אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די יודישע פּאַרלאַמענטאַרישע פאָרשטעהער.

ערב אַ שטרייק פון די בעאַמטע אין דער יודישער קהלה.

נעכטען איז אַ דעלעגאַציע פון די בעאַמטע אין דער יודישער קהלה אוועק צו דער פערוואַלטונג פון דער קהלה כדי איהר פאָרצושטעלען די פאָדערונגען פון די בעאַמטע.

די דעלעגאַציע האָט אויפגענומען דער וויצע - פּרעזעס לערנער, די בעאַמטע האָבען פאַרלאַנגט אַז מ'זאָל זיי אויסצאָהלען די פענסיעס וועלכע די קהלה איז שוין שולדיג פאַר דריי חדשים און ביי דער איצטיגער לאַגע וואַקסט נאָך דער חוב ווייטער.

ה' לערנער האָט נישט געגעבען קיין קאָנקרעטען ענטפער. די בעאַמטע האָבען דעריבער צוגעגריי... פען אַ אַלגעמיינע פערזאַמלונג, כדי צו ערקלעהרען אַ שטרייק אין דער קהלה.

פונם פּראָצעס פון די בעשולדיגטע אין פּיעראַצקי-מאָרד

דער היינטיגער טאָג פון פּראָצעס האָט נישט געהאַט קיין ספּעציעל-אינטערעסאַנטע מאָמענטען.

עס זענען פערהערט געוואָרען אַ רייה עדות, ווי טשעשעלטשוק, טאָמאַלאַ, טשעמזאַלסקי, פּאַנעק, באַביאַק — פּאָליציי-אַגענטען.

קיין שום נייעס האָבען זייערע דערקלעהרונגען אינ'ם פּראָצעס נישט אַריינגעבראַכט.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דינסטאָג, ד. 3-טען דעצעמבער

6.34 גימנאַסטיק. 6.50 פּליטען. 8 אודיציע פאַר שולען. 11.57 צייט-סיגנאַל. 12.03 ידיעות. 12.15 אודיציע פאַר שולען. 12.30 „1000 טאַקטען מוזיק“. 1.25 הויזווירטשאַפט. 1.35 פּליטען. 3.12 לאַדזער בערזע. 3.15 עקספּאָרט. 3.20 וואַרשאַווער בערזע. 3.30 לידער. 4 פון פּ. ק. אָ. 4.15 פּליטען. 4.45 „גאַנץ פּוילען זינגט“. 5 ווילנע. 5.15 קאָנצערט. 6 קאָנצערט. 6.45 פּוילישע לידער. 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט. 7.35 ספּאָרט. 7.50 אַקטועלער שמועס. 8 פרעהליכע מוזיק. אודיציע. 8.40 אָווענד-ידיעות. 9 פּוילישער קאָנצערט. 10 לייכטע מעלאָדיעס. 10.30 רעפּעראַט פאַר דאָקטוירים. 10.45 רעציטאַציע. 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11.05 טאַנץ-מוזיק.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָווענד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג.

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָווענד.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“
ציגעל-גאַס 27, — טעל. 112-25 — דיר.: דוד צעלמייסטער.
שוין איז גיבען נאָר 3 גאַסטשפּילען
פון וועלטבערימטען אַרטיסט
קורט קאַטש

פאַרוואָס האָט גרינבוים דעמיסיאָנירט?

א ידיעה איז אָנגעקומען פון ארץ־ישראל, אַז דער עליה־מיניסטער יצחק גרינבוים האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין אַמט און נישט געקוקט אויף אַלע בקשות פונ׳ם עקזעקוטיוו איז ער געבליבן פאַרעקשנט.

צוערשט האָבן מיר גערעכנט, אַז דאָס איז אַן אויסדרוק פונ׳ם „איכה אשא לבדי", אַ רעזולטאַט פון דער שווערער לאַגע אינ׳ם דאָזיגן רעסאָרט.

די פּראָבלעם פון עליה איז, דוכט זיך, די שווערסטע פונ׳ם גאַנצן קאָמפּלעקס פּראָבלעמען אַרום ארץ־ישראל, שווערער ווי די אַ־אַבּישע פראַגע, וועלכע וואַרט בעהאַקסטן מיט ווילד־גראָז, און פון דער פּאָליטישער פראַגע, וואו מ׳קען סיי־ווי קנאַפּ וואָס אויפטאָן.

די עליה איז דער לעבעדיגסטער נערוו פון דער גאַנצער בעוועגונג אַרום א״י. אויף איטליכעס איינציגן עולה זענען פאַראַן ווייניגסטענס הונדערט רעפלעקטאַנטן, און ווי גערעכט ס׳זאָל נישט זיין דער אָנפיהרער מיט דער עליה, וועט זיך איהם קיינמאָל נישט איינגעבן צו איבערצייגן דעם געליטענעם אין זיין גערעכטיגקייט, פונקט ווי א פאַרמשפטער צום טויט, אָדער צו לאַנגער תפיסה, קען נישט גלויבן אין דער אָביעקטיווקייט פונ׳ם ריכטער.

בפרט נאָך, אַז די גערעכטיגקייט איז דאָך אָפט אַ רעלאַטיווע, אָט, למשל, טאַקע אינ׳ם בעהאַנדלטן ענין. גרינבוים איז אַן אָנהענגער פון פּראָדוקטיווער עליה און איז פּרינציפּיעל געגען פאַרגרעסערן די עליה פונ׳ם מיטעלשטאַנד. ער איז פון זיין שטאַנדפּונקט אוודאי גערעכט און אַלע פּראָגרעסיווע ציוניסטן וועלן מיט איהם מסכים זיין. אָבער די באַלעבאַטישע יודען פון נאַלעווקעס און גענשע גאַסן אין וואַרשע, וואָס זענען אַליין קאַנדידאַטן אויף עליה, וועלן בשום אופן נישט אָנערקענען די דאָזיגע גערעכטיגקייט און וועלן נישט אויפהערן צו פאַרוואַרפן דעם מיניסטער מיט זייערע טענות און פּרעטענזיעס. און ס׳האָט גאָרנישט געהאָלפן, וואָס גרינבוים האָט אָפּגעטראָטן פון זיין פּרינציפּ און דווקא בעשטימט א געוויסע צאָהל סערטיפיקאַטן פאַר׳ן דאָזיגן מיטעלשטאַנד; די אומצופרידענקייט איז נישט איינגעלאַשן געוואָרן, און מיר קענען הערן אויף איטליכעס שריט און טריט, ווי זי ווערט אויסגעדריקט דורך פּריוואַטע פאַרזאַמלונגען, וואָס מוזען נעבעך דאָ בלייבן זיצן מיט זייערע פאַרשטיקטע האָפנונגען.

ביי אַזוינע שווערע אומשטענדן, וואָס זענען נאָך לעצטענס מעהר פאַרשווערט געוואָרן דורך דער געשאַפענער טיילווייזער סטאַגנאַציע און דורכן רעדוצירן שטאַרק די צאָהל סערטיפיקאַטן, איז נישט קיין חידוש, אַז דער פּאָסטן הויבט אָן בריען אונטער׳ן מיניסטער און ער קען אויף איהם נישט איינזיצן.

אַרויסגעוויזן אָבער האָט זיך, אַז גרינבוימס דעמיסיע שטאַמט גאָר פון פּאַ־טייאישע סכסוכים און גראָד נישט פון „איכה אשא לבדי", נאָר, פאַרקעהרט, גרינבוים האָט, אויף זיין שטייגער, געוואָלט טראָגן דעם יאָך אַליין, קיינער זאָל איהם העלפן, און אַז מ׳האָט איהם צוגעגעבן העלפערס, האָט ער אַראָפּגעוואָרפן דעם יאָך אינגאַנצן, זאָגענדיג: אויב איהר ווילט העלפן, טאַ נעמט איהר און טראָגט איהם! —

ס׳איז אַ ענין פון דעמאָקראַטיזם.

אויפ׳ן לעצטן ציוניסטישן קאָנגרעס איז בעשלאָסן געוואָרן, אַז אויף איטליכעס רעסאָרט זאָל צום מיניסטער צוגעשטעלט ווערן א מין בייראַט פון אונטערשטאַט־סעקרעטאַרן, אָדער, ריכטיגער, צוטרוי־מענער פון אַלע ציוניסטישע פּאַרטייען. אָפיציעל איז עס א פּועל־יוצא פון דער פאַרברייטערטער קאָאַליציע, וואָס איז געשאַפן געוואָרן אויפ׳ן קאָנגרעס, אָבער ס׳קען אויך זיין סתם אַן אויסרייד, צו שאַפן געצאָהלטע פּאָסטנס פון פּאַרטיי־טוערס, ווי ס׳פיהרט זיך אין אַלע מלוכות — אַלענפאַלס איז דער אָנזעהן דערפון א דעמאָקראַטישער.

גרינבוים אָבער, וועלכער איז געוואוינט צו זיין אַ מושל־יחיד, הגם ער איז א פּרינציפּיעלער קעמפער פאַר דעמאָקראַטיזם, האָט נישט געקענט איבערטראָגן די דאָזיגע סיסטעם פון „עומדים על גביו" און האָט אַנידערגעלייגט זיין מאַנדאַט.

מ׳קען זיך פאָרשטעלן, אַז גרינבוים וועט קענען מיט לאָגישע אַרגומענטן בעגרינדען דעם אַקט פון זיין אוועקגאַנג און בכלל די ריכטיגקייט פון זיין שטאַנדפּונקט. אָבער צי איז ער אויך נישט געווען גערעכט הונדערט פּראָצענטיג אין זיינע ראַדיקאַלע פאָדערונגען פאַר יודען אין פּוילען? און פונדעסטוועגן איז ער דאָ געבליבן איזאָלירט נישט בלויז פון די יודישע דעפּוטאַטן פון כלל־רליגיע אַנדערע ריכטונגען, נאָר אויך פון זיינע אייגענע פּאַרטיי־חברים און אַפילו פון זיין נאָהענטסטן תלמיד־חבר אדוו. האַרטגלאַס. אויך דאָ האָט זיין אַוויפיל געלויבטע עקשנות׳דיגע קאָנסעקווענץ נישט געקענט הויזן מיט דער לעגאַלער דעמאָקראַטיע אין ציוניזם און ער האָט געמוזט אָפּטרעטן.

ווידער אַמאָל האָט די נאַקעטע גערעכטיגקייט נישט געזיגט...

פ. ק.

ענדעקישער פּראָגראַם אהן ענדעקעס

ווי אַזוי עס זעהט אויס די יודישע „פערפּלייצונג" אויף די הויכשולען

היינט הויבן זיך אָן די למודים אויף דער וואַרשאַווער הויך־שולען, וואָס זענען געהאַט געשלאָסן געוואָרן אין שייכות מיט די אַנטי־יודישע עקסצעסן, וועלכע האָבן זיך אָפּגעשפּילט דאָרט מיט צוויי וואָכן צוריק. דער דאָזיגער פאַקט האָט געגעבן דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" די געלעגענהייט ווידער צו נעהמען א וואָרט און אַרומצורעדן דאָס פּראָבלעם. אין א לענגערן אַרטיקעל קלאָגט די סאַנאַציאָנישע צייטונג, נישט חלילה אויף דעם ענדעקישן אַנטיסעמיטיזם, נאָר אויף די מעטאָדען וואָס די ענדעקעס ווענדען אָן אין קאַמף מיט די יודען. זאָלן די ענדעקעס נאָר ענדערען די מעטאָדען און האַן, ווי עס איז צו לייענען צווישן די שורות פון דעם אַרטיקעל, וואָלט זיכער נישט געווען קיין שום אונטערשייד אין דער שטעלונג, לגבי דער יודען פראַגע צווישן דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" און דעם „דזיענניק נאַראָדאָווי". די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" בעווייזט, אַז אויך אָהן די ענדעקישע מעטאָדען ווערט דער פּראָצענט יודען אויף די הויכשולען אַלץ קלענער, להיפוך די לאַגע איז דאָרט נאָך א „בעסערע" עס ווי עס וואונשען זיך די ענדעקעס אַליין, אַזוי שרייבט די צייטונג צווישן אַנדערעם:

„די פּראָפּאַגאַנדע זייט פון דער טעטיגקייט פון די ענדעקישע באַיובקעס שטיצט זיך אויף ליגענד. וואָס האָט דען צווישן אַנדערעם אַרויסגערוקט די ענדעקישע פּרעסע אַלס כלומרשטע פּאָסטולאַטן פון דער יוגענד אויפן אָדרעס פון דער אַקאַדעמישער יוגענד? די פאָדערונג פון נומערוס קלויזוס ביים אָננעהמען יודען אויף די הויכשולען און אָנווענדען ביים איינטיילן סטיפּענדיעס און סובווענצען דעם פּערטיילונגס שליסעל, וואָס ענטשפּרעכט דעם פּראָצענט פון דער יודישער יוגענד נישט אין די הויכשולען נאָר אין דער מלוכה. דער חשבון איז א פּשוטער: אויפהעצן די יוגענד דורך דעם אייטרעדעניש אַז עס עקזיסטירט די סכנה פון א פערפלייצונג פון די אַקאַדעמישע שולען דורך יודישע קאַנדידאַטן און אַז די מלוכה פּאַוואָריזירט די יודישע יוגענד ביים פערטיילען סטיפּענדיומס און הילף.

די ווירקליכקייט זעהט אָבער אויס אינגאַנצן אַנדערש. מען קען דאָס פעסטשטעלן אין דער קאַנצעלאַריע פון יעדען לערן אַנשטאַלט און דורך דער פערמיטלונג פון יעדען פּראָפעסאָר, עס איז נישט אמת, אַז די אַלגעמיינע צאָהל סטודענטן יודען, וואָס ווערען אָנגענומען אין די אַקאַדעמישע הויכשולען איז העכער פון דעם פּראָצענט פון דער יודישער יוגענד אין דער מלוכה, להיפוך, זי איז א סך קלענער פון דעם פּראָצענט און זי פערקלענערט זיך מיט יעדען יאָהר. עס זענען פאַראַן הויך־שולען, בעזונדערס פון פּראַקטישען כאַראַקטער, ווי פּאָליטעכניקום, בעהג־אַקאַדעמיע, העכערע האַנדעלס שולע, לאַנדווירטשאַפטליכע שולע און א רייה אַנדערע אין וועלכע, ווען מען זאָל ערפילען די ענדעקישע פאָדערונג (נומערוס קלויזוס) וואָלט מען געדאַרפט די צאָהל יודישע יוגענד אויף עטליכע מאָל פערגרעסערן, א גרעסערע, ווי אין דער מלוכה־פּראָצענט רעפּרעזענטירען די יודישע סטודענטן נאָר אין די אוניווערזיטעטען נישט אין אַלע, איבריגענס, און נישט אויף אַלע פאַקולטעטען, זייער צאָהל פערקלענערט זיך אָבער פון יאָהר צו יאָהר.

איצט די סטיפּענדיעס. די ענדעקעס פאָדערען א פערטיילונג וואָס זאָל ענטשפּרעכען דעם פּראָצענט יודען אין דער מלוכה. נעבענדיג רעדמיט צו פערשטעהן אַז די פערטיילונג איז פאַר די יודען א גרעסערע. ווי זעהט אָבער אויס די ווירקליכקייט אין די לעצטע דריי אַקאַדעמישע יאָהרען? אין יאָהר 1932-33 איז געווען סטיפּענדיאַנטן יודען 7,9 פּראָצענט. די פערטיילונג איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אויפן יסוד פון אַלטען סטיפּענדיום געזעץ פון יאָהר 1923. אין יאָהר 1933-34 האָט די צאָהל יודישע סטיפּענדיאַנטען בעטראָפן 5,1 פּראָצענט. אין יאָהר 1934-35 האָבען אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 2229 פערזאָן וועלכע מען האָט אָנערקענט פּוילע, האַלבפּוילע סטיפּענדיעס און הלוואות פון בילדונגס מיניסטעריום געווען 79 סטודענטען יודען, ד.ה 3,5 פּראָצ.. אין וואַרשע האָבען די יודישע סטודענטען בעקומען 4,2 פּראָצענט פון די פערטיילטע סטיפּענדיעס, אין לעמבערג — 4,2 פּראָצ., ווילנאַ — 4,3 פּראָצ., קראָקאָ — 1.7 פּראָצענט. אין פּויזען און לובלין ווי אויך אין א רייה הויכשולען פון די פריהער אויסגערעכנטע שטעט איז נישט געווען קיין איין יודישער סטיפּענדיאַנט. פון צווישען די הויכשולען איז דער גרעסטער פּראָצענט יודישע סטיפּענדיאַנטען געווען אויף דער וואַרשאַווער אוניווערזיטעט אין נעמליך 9,4 פּראָצענט".

מאַכענדיג דעם דאָזיגען חשבון פון וועלכען עס איז צו זעהען אַז אין ענין פון אַרויסשטויסען יודען פון די הויכשולען (איבריגענס נישט נאָר פון דאָרט) האָבען די ענדעקעס נאָך ווירדיגע פערטרעטער, וואָס פיהרען דיזעלבע אַרבייט אַדורך אויף א „טרוקענעם" אופן, כאַפּט זיך אָבער די צייטונג באַלד צוריק אין דער מורא אַז מען זאָל זי נישט חושד זיין טאַקע אין רעמזעלבען חטא, און אַז אין פּוילען קומט טאַקע פאַר די פערווירקליכונג פון ענדעקישען פּראָגראַם בנוגע יודען אָבער אָהן די ענדעקעס, וייל זי גיט צו:

„אַזוי איז דער אמת, מען דאַרף פערשטעהן זיך צוקלאַפּען די אילוזיע פון די ענדעקעס, אַז דער דאָזיגער ציפערען־רעזולטאַט זאָל כלומרשט בעווייזען דעם ווילען עמיצען אָנצוטון א פערגעניגען דורכען אופן פון פערטיילען די סטיפּענדיעס, די דאָזיגע טעטיגקייט ווערט געלייטעט אויסשליסליך פון געגנויזאַכליכע מאָטיוען, וואָס בעשטעהט אין א גענויער אַנאַליזע פון יעדער ביטע בעזונדער אין הסכם מיט די געזעצליכע פאָרשריפטען. די אויבענדערמאָהנטע ציפערען ברענגען מיר נאָר בכדי צו שטעמפּלען די מעטאָדע פון אויפהעצען די יוגענד דורך ליגענדס".

און טאַקע אַזוי! צו וואָס זיך ברעסען אין אָפענע טירען ווען די אַקציע פון יודישער עקסטערמינאַציע קען אַדורכגעפיהרט ווערען אָהן רעש און טומעל.

ווי אַזוי דער פיהרער פון „פייער קרייץ"

גרייט זיך צו פערכאַפּען די מאַכט אין פראַנקרייך

די ערשטע אָפּשטימונג אין פּאַרלאַמענט האָט געבענדיג לאַוואַלן א קליינע אונבעדייטענדע מעהרהייט פערלענגערט דאָס לעבען פון זיין קאַבינעט נאָך אויף איניגע טעג, זיין גורל וועט אָבער ענטשיידען ווערען היינט דינסטאָג, ווי נאָר דער פּאַרלאַמענט וועט צוטרעטען צו דער דיסקוסיע וועגען די רעכטע ליגעס און איבער די פעראָרדנונגען וועגען „שוץ פון דער רעפּובליק". עס איז א פאַקט, אַז אין משך פון דער איצטיגער סעסיע מוז אין פראַנקרייך קומען צו א ענטשיידונג צווישען די לינקע און רעכטע, וואָס וועט אויף א לענגערע צייט דעטערמינירען וועגען ווייטערדיגען גורל פון פראַנקרייך. די לינקע פּרעסע שטעלט די פראַגע אַרויס אונצווייידייטיג: דעמאָקראַטיע אָדער דיקטאַטור?

לויט דער מיינונג פון די לינקע ד.ה. סאָציאַליסטען און א גרויסע טייל ראַדיקאַלען האָט שוין אַפילו דאָס וואָס קומט איצט פאָר אין פראַנקרייך קיין שום שייכות נישט מיט דעמאָקראַטיע. דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט האָט אויפגעהערט צו זיין דער אויסדרוק פון ווילען פון פאָלק. ערשטענס דערפאַר, וואָס די מוניציפּאַל וואַהלען האָבען אַרויסגעוויזען א רוק אויף לינקס צוליב דעם ענטשפּרעכט שוין נישט דער צוזאַמענשטעל פון פּאַרלאַמענט וואָס איז געוועהלט געוואָרען מיט דריי יאָהר צוריק. דער איצטיגער פּאָליטישער לאַגע אין לאַנד. צווייטענס האַלטען נישט די ראַדיקאַלען זייערע פערפליכטונגען לגבי די וועהלער און אונטערשטיצענדיג לאַוואַל׳ן מאַכען זיי מעגליך א רעגירונג פון דער רעכטער מינדערהייט. גלויבענדיג אין נצחון פון די לינקע ביי די קומענדיגע וואַהלען שטרעבען די לינקע צו דער פונאַנדערלאָזונג פון פּאַרלאַמענט.

נעהמענדיג די טרויעריגע ערפאַהרונגען פון זייערע איטאַליענישע און דייטשע חברים וועלכע האָבען וועניג אויפגעטון מיט דעם לעגאַלען קאַמף אין פּאַרלאַמענט, בעגניגען זיך נישט די פראַנצויזישע סאָציאַליסטען צו בילוטע אַרבייטען אין פּאַרלאַמענט. ווי עס האָבען בעוויזען די בלוטיגע געשעהענישען אין לימאָזש זענען זיי גרייט זיך אַקטיוו צוזעצלען דעם פאַשיזם און ווען דאָס וועט נויטיג זיין אַפילו פּראָוואָצירען צוזאַמענשטויסען. בעשרייבענדיג די געשעהענישען אין לימאָזש, שטעלט די פּרעסע אונטער די אַבסאָלוטע אַנאַלאָגיע מיט די פּאָליטישע נאַסען קאַמפען אין דעם פאַר־היטלעריסטישען דייטשלאַנד, זעהענדיג אין דער דאָזיגער אַנאַלאָגיע די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון די געשעהענישען.

די גרעסטע מורא וועקט דער פיהרער פון „פייער־קרייץ", פּאָלקאָוניק דע לא ראָק. וועלכער ווערט אין דער לינקער פּרעסע פּאָרגעשטעלט אַלס דער פראַנצויזישער היטלער, אַנדערע פערגלייכען איהם מיט מוסאָליני. דע לאַ ראָקס טאַקטיק דערמאָהנט איבריגענס פון ביידע דיקטאַטורען, לויזען פּאָמענטירטען דייטש־איטאַליענישען מוסטער שטיצט זיך דע לא ראָק אויף א שטאַרקע פּאָשיסטישע מיליץ גלייכצייטיג בעמיהט ער זיך אויך אַריינצושליכען אין מלוכה אַפּאַראַט און שטרעבט צו פערכאַפּען די מאַכט אויף א „לעגאַלען אופן". א חוץ דעם בעמיהט זיך דע לא ראָק אויסצופרייטערן זיין איינפלוס אין איצטיגען קאַבינעט און וועלכען ער האָט שוין א מענש, וואָס איז איהם בלינד איבערגעגעבען: דאָס איז דער מלוכה סעקרעטאַר אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען ראַמט בלעסאַ.

בכדי צו כאַראַקטעריזירען אויף וואָס פאַר א אופן בלעסאַ אונטערשטיצט דע לא ראָקן גענוג צו ציטירען איין פאַל: צו זיין קאַמפּעטענץ געהערט צווישען אַנדערעם די פראַגע פון עלזאַס לאָטרינגען מיט וועלכע עס פיהרט אָן אונטער זיין דירעקטאָר אויפזיכט א דירעקטאָר פאַר די פראַגען פון עלזאַס לאָטרינגען, וועלכער האָט צוליב לייבט פערשטענדליכע מאָטיווען אַ הויכען דיספּאָזיציע פּאָנד. בלעסאַ האָט בעזייטיגט דעם ביז איצטיגען דירעקטאָר פּאָל וואַלאַ, וועלכער האָט אַרויסגעוויזען סימפּאַטיעס צו די ראַדיקאַלען און אין קאַמף געגען די אויטאָנאָמיסטען און אָרטיגע היטלעריסטען זיך געשטיצט אויף די נאַטירליכסטע און אונבארחמנותדיגע שונאים פון היטלעריזם, אויף די סאָציאַליסטען, אויף זיין אָרט האָט בלעסאַ בעשטימט א פּערזאָן וואָס איז א בלינד געטרייער אין זיינע הענד און האָט אַזוי אַרום בעקומען א דעצידירענדען איינפלוס אויפן אופן פון אַנווענדען פון עלזאַס לאָטרינגנישען דיספּאָזיציע־פאָנד. דער דאָזיגער פאָנד וועט איצט אָהן שום ספק פערשטאַרקען די קאַסע פון „פייער קרייץ", אַלס גוטער פּאַטריאָט און רעכטער האַלט בלעסאַ אַז דער קאַמף מיט די פראַנצויזישע סאָציאַליסטען איז וויכטיגער ווי דער קאַמף מיטן היטלעריזם.

אַזוי אַרום ווערט דע לא ראָק נישט קוקענדיג אויף זיינע אַנטי־נערמאַנישע לאַזונגען היטלערס בעהאַלטענער פערבינדעטער פּונקט אַזוי ווי ער איז א אָפענער פערעהרער פון מוסאָליני.

אָבער פּונקט אַזוי ווי די סאָציאַליסטען שטרעבען צו דער פונאַנדערלאָזונג פון פּאַרלאַמענט האַלטענדיג אַז יעדע אָפּשלעפּונג אין דער ענטהילטיגער אָפּרעכענונג מיטן פאַשיזם פערשטאַרקט נאָר זיינע כוחות, וואַרט אויך מיט דעמזעלבען אונגעדולד דע לא ראָק אויף דער עווענטועלער לינקער רעגירונג, זיין פּלאַן איז קלאָר: האָפענדיג די אונטערשטיצונג פון די פינאַנסיסטען וואָס גלויבען אין איהם פּונקט אַזוי ווי די דייטשע גרויס־אינדוסטריע האָט געגלויבט אין היטלערן, וועט דע לא ראָק מיט זייער הילף לייכט קענען דערפיהרען צו א פינאַנציעלע פּאַניק, וואָס זאָל ענדגילטיג איבערצייגען דאָס פאָלק און דער נויטוועדיגקייט פון א פאַשיסטישער רעגירונג.

דער דאָזיגער פּלאַן איז נישט קיין אוטאָפּיע. פינאַנציעלע פראַגען זענען שטענדיג געווען דאָס אָנגעוועהטאַגסטע פּראָבלעם פון יעדע פראַנצויזישע לינקע רעגירונג.

און דאָך בעמערקט זיך אין פראַנקרייך א ווייטערדיגער וואוקס פון די לינקע כוחות, און טאַקע דעריבער נישט ווילענדיג דערלאָזען צו א ווייטערדיגער עוואָלוציע אין דער לינקער ריכטונג און גלויבענדיג פעסט אין א אונפערמידליכער קאָמפּראָמיטאַציע פון דער קומענדיגער ראַדיקאַל סאָציאַליסטישער רעגירונג, אויפן פּונקט פון פינאַנצען, שטרעבט דע לא ראָק אין איצטיגען מאָמענט צו דעמזעלבען צי וועלכען עס שטרעבען דאַלאַדיע, לעאָן בלום און די קאָמוניסטען: צו וואַרפען לאַוואַלס רעגירונג.

צי דערמאָהנט דאָס נישט פאַקטיש די נישט ווייטענדיגע היטלעריסטיש־קאָמוניסטישע קאָאַליציע געגען בריניגג׳ן?

דער אונטערשייד צווישען דייטשען און פראַנצויזען איז אָבער גרעסער פון אַלע אַנאַלאָגיעס. עס איז אָבער פאַראַן נאָך אַן אונטערשייד וואָס מאַכט גלייך דעם ווענג פאַרן פראַנצויזישען פאַשיזם: בעת אין דייטשלאַנד איז די מעהרהייט אינטעלעקטואַליסטען, בעדייטענדע זשורנאַליסטען, ליטעראַטען פּובליציסטען געווען מעהר אָדער ווייניגער לינק, געהערט כמעט די גאַנצע גרויסע פראַנצויזישע פּרעסע צו די רעכטע.

עס איז דעריבער שווער פאָראויסצוזעהען וואָס פאַר א פאַלגען עס וואָלט געהאַט דאָס אַראָפּוואַרפען לאַוואַלס קאַבינעט. די פּעסימיסטען ווייזען אָן, אַז דאָס שאַפען א ראַדיקאַלע רעגירונג ווי אויך די אונפערמידליכע קאָמפּראָמיטאַציע פון אַזאַ רעגירונג וואָלט פריי געמאַכט דעם וועג פאַר דעם פּאָלקאָווניק דע לא ראָק און דאָס פאַלען פון דער דעמאָקראַטיע אין פראַנקרייך וואָלט געווען דער אָנהויב פון דער פאַשיזאַציע פון גאַנץ אייראָפּע.

פון דעם שטאַנדפּונקט אויס האָט דער ווייטערדיגער גורל פון לאַוואַלס קאַבינעט א אויסערגעוועהנליכע בעדייטונג פאַרן ווייטערדיגען גורל פון דער וועלט.

— — —

אַראַבישע העצע אין א"י ווערט פאַרשטאַרקט

אין סיריען האָבן אַראַבישע טעראָריסטן זיך געגרייט צו אַן איבערהערעניש

ירושלים (יט"א) די עגיפּטישע צייטונג „אל אחראם" טיילט מיט, אַז אין די אַראַבישע קרייזן גרייט מען זיך אַ־ויסצוגעבן אין פיל טויזענדער עקזעמפּלאַרען די ביאָגראַפיע פון דעם דערהרגעטען פיהרער פון דער אַ־אַבישער טעראָריסטן־באַנדע אין א"י. שייך עץ־על־דין על קאסאַם. די דאָזיגע ביאָגראַפיע וועט פאַרשפּרייט ווערען אין אַלע לענדער פון נאָהענטסטען מזרח. „אַל איסלאַמיא" האָט געעפנט די זאַמלונג פון אַ „הילפס־פאָנד" פאַר די משפחות פון די טעראָריסטען. דער אַ־אַבישער עקסטרעמיסט אקראַם צו אויטאַר האָט זיך געווענדעט מיט אַן אַפּעל צו די אַ־אַבישע אַדוואָקאַטען, זיי זאָלען איבערנעמען די פאַרטיידיגונג פון די אַ־עסטירטע אַראַבישע טעראָריסטען.

ביירוט (יט"א) די געהיימע אַ־אַבישע אָרגאַניזאַציע, וואָס איז לעצטענס ענטדעקט געוואָרען אין ביירוט, האָט, ווי עס איז צו דרינגען פון די פאַרהאַלטענע דאָקומענטען, זיך געגרייט צו פאַרכאַפּען די מאַכט אין סיריען. די פּאָליציי האָט בעת די רעוויזיע געפונען מאַפּעס פון ביירוט, אויף וועלכע עס זענען בעצייכנט געוואָרען די וויכטיגסטע רעגירונגס בנינים, בעבק א. ד. גל. לויט די פּלענער וואָס זענען אויסגעאַ־בייט געוואָרען דורך איבזש. האדדאַ" האָט מען נאָך דעם אויפשטאַנד געזאָלט פאַרכאַפּען דעם פּאָסט און טעלעגראַף־אַמט און שפּעטער אַנדערע וויכטיגע סטראַטעגישע פּונקטען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 3 דעצעמבער

ז' כסלו תרצו

זון-אויפגאנג 7.25

זון-אונטערגאנג 3.26

פייערליכע זיצונג פון בייראט

איבערצוגעבן די ווירטשאפטליכע פרעמיע דעם לאדזער לאווראט

דאנערשטאג, דעם 5. דעצעמבער, 6 א זייגער אין אווענד קומט פאר אין בנין פון שטאט־ראט א ספעציעלע זיצונג פון שטאטישען בייראט.

אויף דער זיצונג וועט פייערליך איבערגעגעבען ווערען דעם פראפ. טשעסלאוו וויטאשינסקי דעם דיפלאם און וויסענשאפטליכע פרעמיע פון לאדז אויפ'ן יאהר 1935.

זיצונג פון „אנטי־שווינדזוכט"-קאמיטעט

שבת איז פארגעקומען א זיצונג פון אויס־פיהרונגס־קאמיטעט צו פיהרען „די אנטי־שווינד־זוכטס־טעג".

ס'איז אפגעגעבען געווארען א בעריכט וועגען די צוגרייטונגס־ארבייטען, וועלכע זענען פער־בונדען מיט דעם אדורכפיהרען די אקציע אין לאדז. ס'איז בעשלאסען געווארען איינצואָרדנען פארלעזונגען, פענסטער־אויסשטעלונג און אנדערע אגיטאציע־מאטעריאל.

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

אין דער צייט פון 24=טען ביז'ן 30־טען נאוועמבער זענען אין דער געזונדהייטס־אפטיילונג רעגיסטרירט געווארען פאלגענדע פאלען פון אנ־שטעקענדע קראנקהייטען. פלעק־טיפוס — 2 פאלען, בויך־טיפוס — 21 פאלען, דיפטעריט—21, שקאר־לאטין — 23, רוקען־שטייפעניש—1, מאזלען — 2, קימפעט־היץ — 11, קאקלוש—6, רויז — 8 פאלען.

קימפעטארין-קליניק פון דער קראנקען-קאסע

ווערט געעפענט אויף לאגעווניצקא 34

(א) אין די נאהענטסטע טעג וועט געעפענט ווערען אויף לאגעווניצקא 34 דער גרויסער וועכ־נערין־קליניק פון דער „אובעזפיעטשאלניע" אויף 140 בעטען.

ביז איצט האט די „אובעזפיעטשאלניע" די שווערע געבורטען אפגעשיקט אין פריוואטע קליניקס פון איצט אן וועט די גאנצע גינעקאלאגישע היילונג פון דער קראנקען־קאסע איבערגעפיהרט ווער־ען אויף לאגעווניצקא 34.

גאסען-אנפאלען

(א) אויף עק וואולטשאנסקא און 6. שערפיען איז בעפאלען געווארען און שטארק צושלאגען גע־וואָרען דער 50־יעהריגער לודוויק שימאווסקי פון 11. ליסטאפאד 55.

אויף קאנטנא 56 איז בעפאלען און צושלאגען געווארען דער 28־יעהריגער סטאניסלאוו קאסאי.

אויף זשאגאווסקא גאס איז צושלאגען געווא־רען דורך אונבעקאנטע אנפאלער דער 21־יעהריגער חינצענטי פיעטזשאק.

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאלג. טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם:

— I —

„די בלומען־פערקויפערין פון פראטער"

הערליכע קאמעדיע, אין דער הויפט־ראל

Rosie Barsony.

— II —

„מעדלעך אין מונדורקעס"

אין די הויפט־ראלען:

Dorota Wieck און Herta Thiele

אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 פריה.

וואס עס וויל די אפאזיציע אין דער „אגודה" פון דער לאדזער קהלה

שארפע חלוקי-דעות אין דער לאדזער אגודה'שער ארגאניזאציע

אין דער לאדזער „אגודה"־ארגאניזאציע איז איצט געווארען לעבעדיג. ס'האט זיך געשאפען א גרויסע אפאזיציע וועלכע איז נישט צופרידען מיט דער טאקטיק און טעטיגקייט וועלכע די „אגודה" פיהרט אין דער לאדזער קהלה, וועלכע געפינט זיך אין די אגודהשע הענד.

קודם כל רוקט ארויס די אפאזיציע אז עס זאל בעזעצט ווערען דער אמט פון א וויצע פארזיצער פון דער קהלה פערוואלטונג, וועלכער איז לעדיג געווא־רען נאכן טויט פון וויצע פרעזעס בערגער.

ווי בעקאנט איז נאך אויף דעם אמט נישט גע־וועהלט געווארען קיין אנדער וויצע פארזיצער. דער קאנפליקט קומט דא פאר מיטן פרעזעס מינצבערג. וועלכער האלט, אז אין דער קהלה פערוואלטונג איז נישט פאראן קיין ענטשפרעכענדער פערזאן, וועל־כער זאל פערנעהמען דעם אמט.

פרעזעס מינצבערג וואלט איינגעגאנגען אז אויפן אמט פון וויצע פרעזעס זאל געוועהלט ווערען דער פערוואלטונגס מיטגליד ה' דוד שטאהל. דער לעצ־טער וויל אבער נישט איבערנעהמען דעם אמט, מא־טיווירענדיג דערמיט, אז ער האט נישט גענוג צייט צו ווידמען דעם דאזיגען אמט. די אגודה אפאזיציע האלט אבער אז מ'זאל אויסוועהלען אנ'אנדערען אויף דעם אמט, ווייל ווי די אפאזיציע האלט האט אלע רע־סארטען פון געוו. וויצע פרעזעס איבערגענומען איצט דער נייער קהלה בעאמטער ה' רום, און אזוי ארום קומט אויס אז ער האט בעקומען מעהר רעכט פון די איבעריגע אגודהשע פערוואלטונגס מיטגלידער.

אבער נישט דאס זענען די איינציגע טענות פון דער אגודהשער אפאזיציע, ס'איז דאך אלעמען בעקאנט אז די קאדענץ פון דער איצטיגער קהלה ענדיגט זיך שוין און ווארשיינליך וועלען שוין פארקו־מען נייע וואהלען צו דער לאדזער קהלה אין חודש מערץ אדער אפריל 1936. די אפאזיציאנעלע אגודה־סטען האבען זיך ארומגעזעהן, אז די „אגודה" האט גארנישט געהאט פון דער קהלה. הגם זי איז דארט גע־ווען אין א מעהרהייט, קודם כל האנדעלט זיך זיי דערין וואס די קהלה פערוואלטונג האט ווייניג גע־שטיצט די אגודה'שע אינסטיטוציעס און אין די לעצ־טע חדשים דארף מען דאס, לויט זייער מיינונג, פער־ריכטען, דאן פערלאנגען זיי דורכאוים אז די נישט עטאטאווע מורה־הוראות זאלען עטאטיזירט ווערען, ווייל זיי נעהמען דאך איצט פענסיעס נישט פון אד־מיניסטראטיווען בודזשעט און גאר פון דער פאזי־ציע פון סאציאלער הילף. די אפאזיציע טענה'ט, אז אויב ס'זאל פאסירען און אנ'אנדער ריכטונג זאל איבערנעהמען די קהלה ליטונג, וועט מען אויפהע־רען צו צאהלען די נישט־עטאטאווע מורה־הוראות פון בודזשעט פון דער סאציאלער הילף און זיי וועלען איגנאנצען בלייבען אינדרויסען. פרעזעס מינצ־בערג קען אבער נישט אויסשרייבען קיין קאנקורס אויף נייע רבנים, ווייל אהן א הויפט רב קען מען נישט, לויטן געזעץ, אננעהמען קיין רבנים.

די אפאזיציע פערלאנגט דעריבער, אז אין „דער לעצטער מינוט" זאל מען אנגאזשירען א הויפט־רב פאר לאדז און גלייך נאכדעם צונעהמען אלע ביז־איצטיגע נישט־עטאטאווע רבנים אין לאדז אלס עטאטאווע. דא איז אבער די שוועריגקייט מיט א קאנדידאט אויף א הויפט־רב אין לאדז.

פרעזעס מינצבערג האט שוין נישט איינמאל ערקלערט, אז ער וועט אנגאזשירען אלס לאדזער הויפט־רב נאר אזא קאנדידאט, וועלכער וועט נישט ארויסרופען קיין געגנערשאפט און קיין שום רעלי־גיעזער גרופירונג, און אזא קאנדידאט איז זעהר שווער צו געפינען.

די אפאזיציע ווייזט אן אויף צוויי קאנדידאטען: אויפ'ן רייטשער רב הרב לעווין און אויפ'ן סאמ־פאלנער רב, וועלכער איז א פארשטעהער פון „צעירי אגודת ישראל".

די קאנדידאטען ענטשפרעכען אבער נישט די פאדערונגען פון פרעזעס מינצבערג.

אזוי טומלט זיך איצט אין דער לאדזער „אגודה" ארגאניזאציע.

וועגען רעווידירען דעם קאלעקטיווען אפמאך

אין דער לוין-אינדוסטרי

(א) צום ארבייטס־אינספעקטאר האבען זיך געווענדעט די פאביאניצער פאבריקאנטען בעטענדיג צו רעווידירען דעם איצט־עקזיסטירענדען קאלעקטי־ווען אפמאך אין דער לוין־אינדוסטריע און צוצוי־הען צום אפמאך אויך די נישט־ארגאניזירטע אינדו־סטריעלער, ווייל צאהלענדיג קלענערע לוינען קענען זיי קאנקורירען מיט די פאבריקאנטען, וועלכע מו־זען צאהלען לויטן קאלעקטיווען אפמאך.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער ארבייטס־אינספעקטאר צונויפגערופען אויף מיטוואך, דעם 4 ד.ח. א קאנפערענץ פון די אינדוסטריעלער מיט די ארבייטער.

נישט גוט געטראפען

אנגעבאטען געשמוגעלטע זאפאל-ניטשקעס אדורכגעהענדע פינאנץ-בעאמטע

(א) אויף פעטריקאווער 114 זענען פערבייגע־גאנגען 2 בעאמטע פון פינאנץ אמט, צו זיי איז צו־געגאנגען עפעס אנ'עלטערער פערשוין און פארגע־לעגט, אז זיי זאלען קויפען א „זאפאלניטשקע" צו א ביליגען פרייז.

די קאנטראלערען האבען זיי אויסלעגיטימירט און געוואלט פערהאלטען די זאפאלניטשקע. דער פער־קויפער האט אבער אוועקגעווארפען די גאנצע סחורה וועלכע ער האט געהאט אין טאש אויפן מיטען גאס. דאן האט ער אליין געוואלט אנטלויפען. ס'איז אבער געווארען א טומעל און דער פערקויפער פון זאפאל־ניטשקעס איז פערהאלטען געווארען. דאס איז געווען לייב זאלצמאן פון וואלבארסקא 21, ער איז צוגע־צויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט פאר האנדלען מיט געשמוגעלטע זאפאלניטשקעס.

גרויסע באהן-גנבה ביי א קאטאוויצער יוד

(א) ביי לעאן לאנדוי פון קאטאוויץ האט מען אין דער באהן אויפן וועג קיין לאדז ארויסגעגנבעט א וואליזע מיט א מענער־פעלץ, פוטער־קאלנערס, א זילבערנעם „פיקס" און בידזשוטעריע אויף א סומע פון 4200 זלאטעס.

אין דעם געוועלב פון מאטראלענא ליבוך, נאר־ראט 13 האבען זיך נעכטען אריינבעקומען גנבים און צוגעגנב'עט לעבענסמיטעל ארטיקלען אויף א סומע פון 685 זלאטעס. די פאליציי זוכט די גנבים.

Doktór

Z. Henrykowski

ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע

טראוגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט. זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל־ארצט פאר הויט־, געשלעכטס־קראנקהייטען און מענער־שוואכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוונט. זונטאג: פון 10—1 בייטאג. אלץ ארט אנאליזען

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

זופּענווירפּעל „גראף" בעסטע קוואליטעט

פארדערט איבעראל!

„GRAF"

Buljon w kostkach

כשר

בהשגחת הרב ר' ישעי' פירסט שליט"א, רב „עדת ישראל", ווינע.

3 פאליטישע פראצעסען אין לאדז

(א) נעכטען זענען אין קרייז־געריכט פארגעקו־מען דריי גרויסע פאליטישע פראצעסען.

אין ערשטען פראצעס זענען אויף דער בעשולדי־גונגס באנק געזעסען רייזעל סאלאמאן, רבקה טי־בערג, און לאה וויערניק, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין איינארדנען א אונלעגאלע מאסובקע פאר בידערמאנס פאבריק אויף פראנציסקנער גאס.

נאך א בעראטונג האט דאס געריכט ארויסגע־טראגען אנ'אורטייל לויט וועלכען רייזעל סאלאמאן און רבקה טיבערג זענען פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר תפיסה יעדער. לאה וויערניק איז פערמשפט געווארען אויף אויסבעסערונגס הויז און אפלעגען דאס אויספיהרען די שטראף.

אין צווייטען פראצעס איז אויף דער בעשולדי־גונגס באנק געזעסען עווא דילעווסקא, וועלכע איז בע־שולדיגט געווארען אין פיהרען אנ'אנפיהרענדע קא־מוניסטישע טעטיגקייט אין אזארקאוו. דילעווסקא איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר תפיסה.

אין דריטען פראצעס זענען געמשפט געווארען דער 20יעהריגער יצחק לאמאניעץ, דער 25יעהריגער מאריאן וואזשאנסקי, דער 21יעהריגער יצחק מארקא־וויטש, 19יעהריגער אברהם בענמשינסקי, 21יעהרי־גער מרדכי דוד פראמאן און דער 22יעהריגער טשע־סלאוו קזשישטאפטשוק.

זיי אלע זענען ארעסטירט געווארען אין זשאביע־ניצער וואלד וואו זיי האבען געזאלט אפהאלטען א זיצונג פון קאמוניסטישען קרייזקאמיטעט.

דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען שבת.

ער איז אלייז — א געריכט

דער'הרג'עט ער זיין בעל-הבית, און ווערט אליין געמשפט

אויף טראבאווע 16 איז דער הויזווירט לעאן לא־גע, און דער וועכטער איז זיגמונט קאבאנסקי.

אין חודש מאי ה.י. איז פארגעקומען א קאנפליקט צווישען הויז בעזיצער און דעם וועכטער, ווייל קא־באנסקי האט פערלאנגט אז דער בעל הבית זאל איהם העכערען די גאזשע פון 6 זלאטים א וואך אויף 9 זלאטים. לאגע האט נישט געוואלט דערלעגען און ערקלערט, אז דער וועכטער קען פערלאזען זיין פא־סטען אויב ער בעשטעהט נישט אויף דער פענסיע.

לאגע האט טאקע געקינדיגט קאבאנסקין און דאן אפגעגעבען אויף אנ'עקסמיסיע וועלכע ער האט אויך בעקומען אויסצופיהרען דעם 1 אקטאבער.

דעם 1טען סעפטעמבער איז קאבאנסקי געקומען צו זיין בעל־הבית און איהם געפרעגט ווי אזוי ער וויל ענדגילטיג ערלעדיגען דעם קאנפליקט. לאגע האט געענטפערט אז אויב ער האט צו איהם א פרע־טענזיע קען ער אפגעבען אין געריכט, דערויף האט קאבאנסקי געדראהט אז אין געריכט וועט ער נישט אפגעבען נאר וועט זיך אנדערש מיט איהם אפרע־כענען.

ווען לאגע איז מיט עטליכע מינוט שפעטער א־רויסגעגאנגען אויפן הויף איז איהם בעפאלען קא־באנסקי און מיט עטליכע מעסער וואונדען איהם א־וועקגעלעגט א טויטען אויפן ארט.

נעכטען איז קאבאנסקי געזעסען אויף דער בע־שולדיגונגס באנק פון קרייז געריכט. ער איז זיך נישט מודה אין מארד, ער ערקלערט, אז ער האט אמת גע־האט א קאנפליקט מיט זיין בעל הבית דעם קריטי־שען טאג איז ער אבער געווען אזוי שיכור, אז ער גע־דענקט בכלל נישט וואס איז דעמאלט פארגעקומען.

האלב צוועלף ביינאכט האט דאס געריכט ארויס־געטראגען אנ'אורטייל, לויט וועלכען קאבאנסקי איז פערמשפט געווארען אויף 15 יאהר טורמע.

קאנקורס אויף די בעסטע איינגעארדענטע געוועלבער

ארגאניזירט די לאדזער האנדעלס-קאמער

די לאדזער האנדעלס=קאמער האט אויסגע־שריבען א קאנקורס אויפ'ן ראציאנעלען איינארד־נען פון דעטייל־געוועלבער: פון טעקסטיל־סחורות און לעבענס־מיטעל־ארטיקלען אין דער שטאט לאדז.

דער קאנקורס נעהמט ארום אלע קאלאניאל־ און לעבענמיטעל־געוועלבער, קאווע־ און טיי־לאגערען, וויין און בראנפען=געשעפטען, פרוכטען־געוועלבער, מילכווארג־געוועלבער, פיש, טשעקא־לאדע און צוקערווארג.

אין דער טעקסטיל־בראנזשע נעהמט דער קאנקורס ארום די דעטייל־געוועלבער פון טעקסטיל־סחורות, קאנפעקציע, גאלאנטעריע, דיוואנען, קא־פעלושען, שירעמס א. א. וו.

אנמעלדונגען נעהמט אן די האנדעלס־קאמער ביז'ן 9. דעצעמבער. דער קאנקורס וועט פארקו־מען פון 10 ביז'ן 20 דעצעמבער. פאר די בעסטע איינגעארדענטע געוועלבער וועלען געגעבען ווע־רען 6 פרעמיעס און א רייהע לויב־בריף.

Dr.

B. Robinzon

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

אויף פאמארסקא 10

פראנט II שטאק, טעל. 131=86

נעמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

זאַל פילהאַרמאָניע
טעל. 213-84
היינט, דינסטאָג,
דעם 3-טען נאָוועמבער, 8.30 אין אָוונט
מייסטער-קאָנצערט

ADA SARI

פענאָמענאַלע
קאָלאָראַטור-זינגערין
פון וועלט-רוהם

בילעטן פון 1 זל. ביז 6 זלאָטיס
פערקויפט די פילהאַרמאָניע-קאַסע

סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער סוד

פון העכער דרייסיג יאָהר, איז איצט ענטפּלעקט געוואָרען

וואָס עס האָט דאָז פּאַסירט אין לאָדז מיט אַ 13-יעהריג מיידעל און איהרע טראַגישע ליידען. — ערשט איצט דערצעהלט זי אין ניו-יאָרק די פּרטים פון איהרע אומגליקליכע איבערלעבענישן, וואָס האָבן זיך אָנגעהויבן אין לאָדז

.2

דער ראָמאַן מיט בעקערן. — מיר גנבֿ־נען ברויט. — מיר בעגראָבען אַליין אַ טויט קינד, וואָס איז געשטאָרבען פון הונגער

אין יענער צייט איז אָנגעקומען אין אונזער טרופּע אַ יונגער אַקטיאָר מיט'ן נאָמען בעקער. ער איז געווען אַ שעהנער, יונגער און לעבעדיגער בחור, ווי נאָר ער האָט מיך בעגעגענט צום ערשטען מאָל, האָט ער זיך אין מיר פֿערליבט.

עס איז אָפּט אויסגעקומען אַזוי, אַז מיר האָבען געשפּילט אַלט צ. פֿערליבט פּאָרל צוזאַמען. נו, איז דאָס שפּילען טעאַטער פֿערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ ווירקליכקייט. מיר האָבען זיך אָפּט געקושט פֿאַר'ן פּובליקום, אָבער דאָס זענען נישט געווען טעאַטראַ־לישע געמאַכטע קושען, נאָר אמת'ע־

איך בין דעמאָלט אַלט געווען 16 יאָהר. איך האָב איצט דאָס ערשטע מאָל געליבט און בין אויך דאָס ערשטע מאָל געליבט געוואָרען. בעקער האָט מיך געמאַכט פֿערגעסען דעם נאָגענדיגען ווער־טאָג פון מיין האַרצען. די שטענדיגע בענקשאַפּט נאָך מיין קינד. ער האָט מיט זיין ליבע מיר געגעבען פיל גליק און פרייד אין די גרויע טעג פון מיין לעבען.

איך האָב בעקער'ן אויסגעזאָגט דעם גאַנצען סוד פון מיין לעבען. איך האָב געפֿיהלט, אַז ער איז מיר דער נאָהענטסטער מענש און אַז איך דאַרף כּאַ" איהם עפֿענען מיין האַרץ און איהם אַלץ דערצעהלען און אַזוי האָב איך געטון.

בעקער איז געווען זעהר אַ פיינער מענש און האָט מיך בעהאַנדעלט זעהר איידעל. ער האָט געוואָלט נישט אַנדערש, נאָר אַז מיר זאָלען חתונה האָבען. מיר האָבען אַזוי געטון. מיר האָבען ווייטער געשפּילט אין דערזעלבער טרופּע און אָפּט גע־הונגערט. אָבער מיר זענען געווען גליקליך פון אונ־זערע ליבעס-געפיהלען איינער צום אַנדערען.

בעקער האָט זעהר שווער געאַרבייט אין דער טרופּע, ער האָט אויף זיך גענומען פֿערשידענערליי אַרבייטען, וואָס מען האָט געדאַרפֿט טון. טיילוויי צו פֿערדינען מיט עטליכע רובעל מעהר, און מיר דאָס קאָנען געבען, און טיילווייז אום מיך צו בעפרייען פון שווערער אַרבייט.

איך געדענק געוויסע טעג, ווען מיר האָבען שוין געהאַ: אַ קינד, איסאַק, מיין עלטסטער זוהן. מיר האָבען זיך דעמאָלט געשלעפּט איבער פּוילען, רוסלאַנד, רומעניע, און קאָנסטאַנטינאָפּאָל. און גע־שפּילט טעאַ:ער, אָבער מייסטענס איז מען געגאַנגען שלאָפען הונגעריגע. איינמאָל, ווען איך האָב מיך געגרייט צו אַ נייער ראָלע אין אַ פּיעסע, בין איך געווען זעהר פֿערמאַטערט פון הונגער אָבער נאָך מעהר האָט מיר וועה געטון, וואָס מיין קינד האָט אַ גאַנצען טאָג גאָרנישט געהאַט אין מויל. מיר זענען דעמאָלט געווען אַזוי אָרים, אַז מען האָט ממש נישט געהאַ: קיין גראָשען ביי דער נשמה. איך האָב זיך אַרומגעקוקט און געזוכט צו געבען עפּעס עסען דעם קינד. אין דער מינוט איז געפאַלען מיין בליק אויף אַ שיסעל מיט וואַסער, וואו עס זענען געלעגען שטיקלעך צעווייקט ברויט פאַר ד יהינער. האָב איך אַרויסגענומען די שטיקלעך ברויט, אויסגעקוועטשט דאָס וואַסער און עס גע־געבען מיין קינד. דערביי האָט מיר מיין האַרץ גע־קלאַפּט, אַז דער באַלעבאָס זאָל נישט אָנקומען און כאַפּען מיך ביי דער גנבה.

איך וועל איבערהויפּט נישט פֿערגעסען איין נאַכט, יענע טרויעריגע נאַכט, ווען אונזער קינד איז געשטאָרבען פון הונגער און קעלט. מיר זע־נען אָנגעקומען אין אַ שטעטעל, דוכט זיך עס איז געווען סאָראָקע, פּאָדאָליער גובערניע. אין שטאָט איז דעמאָלט אַרומגעגאַנגען די אינפֿלוענציע. מיר זענען פֿערפֿאָהרען אין אַ קרעטשמע. מיר האָבען זיך צוגעגרייט צו שפּילען טעאַטער אין דער פּאַ־זשאַרנע (זאַל פון די פייערלעשער). אויב איך האָב נישט קיין טעות, האָבען מיר דעמאָלט געשפּילט „כאַשע די יתומה". דאָס טעאַטער איז געווען כמעט לעדיג. די יודען האָבען מורא געהאַט צו קומען צווישען מענשען, מען זאָל זיך נישט אָנשטעקען מיט דער אינפֿלוענציע. די גאַנצע איינגאַהמע איז דע־מאָלט געווען עפּעס אַרום צוועלף רובל.

אָבער דאָס איז נאָך נישט דאָס ערגסטע.

איך האָב דעמאָלט נישט געוואָלט איבערלאָזען מיין קינד אַ יונגעלע פון פיר חדשים) אין דער קרעטשמע אַליין. דאָס קינד איז געווען הונגעריג און שוואַך. האָב איך עס מיטגענומען אין טעאַטער אַריין און עס אַוועקגעלעגט הינטער די קוליסען. עס איז געווען אין מיטען ווינטער. אין דער „פּאָזשאַרנע" איז געווען זעהר קאַלט, פון אַלע זייטען האָט געיאָגט אַ קאַלטער ווינט. איך האָב מיין קינד יעדע מאָל צוגעדעקט און בין אַרויסגעגאַנגען פילען. צווישען צווייטען און דריטען אַקט בין איך גע־גאַנגען זעהן וואָס דאָס קינד מאַכט, און דערזעהן מיין אומגליק; דאָס קינד איז געווען טויט. איהר קענט זיך פֿאָרשטעלען, וואָס איך האָב דעמאָלט געפיהלט. אָבער דאָס גלעקעל האָט באַלד גע־קלונגען. איך האָב געמוזט אַרויסגעהן אויף דער ביהנע ווייטער שפּילען און זינגען. האָב איך גע־שפּילט און בלוט האָט געטריפט פון מיין האַרצען.

(ווייטער מאָרגען)

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27, טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער. אַדמ.: י. קרעלמאַן

אַדיע! אַדיע! לאָדזש צום ווידערזעהן!!

היינט 9.15 אָוונט פייערליכע
אָבשידס-פֿאָרשטעלונג
פון דער בעליבטער און בעקאַנטער קינסטלערין
דינה
האַלפּערן
צוזאַמען מיט איהר פּאַרטנער סעם בראָנעצקי
און גאַנצן אַנסאַמבל.

3 פֿאָרשטעלונגען פֿאַר 1 בילעט
הומאָר! געזאַנג! שפּאַנונג!

1) די אומגעזעצליכע פרוי (2-טער אַקט)
2) די מאַדעלכע (1-טער אַקט)
3) אַ חתונה אין תּפיסה (2-טער אַקט)

צום שלוס: אַ געזעגנונגס-מתּנה!

אַלע! קליין און גרויס, אָרים און רייך, יונג און אַלט
אַלע קומען היינט, 9 אָוונט זיך געזעגענען מיט דער בעליב-טער קינסטלערין
דינה האַלפּערן

בילעטען פון 11—2 און פון 5 נאָכמ. צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער „Rozmaitości"
בעמערקונג: פרייע און הנחה-בילעטען געלטען היינט באַין אופן נישט האָנאָרירט ווערען.

אַכטונג, פּאַביאַניץ! מאָרגען, מיטוואָך, 9 אָוונט שפּילט די טרופּע אין קינאָ-טעאַטער „לונאַ" נאָר 1 פֿאָרשטעלונג.

אַ צוזאַמענפאָהר פון סטאַראָסטעס

איז נעכטען פאָרגעקומען אין לאָדז

נעכטען איז פאָרגעקומען אין דער וואָיעוואָדזשאַ־ווע אונטערן פאָרזיץ פון וואָיעוואָדע ה' האַוקע־נאַ־וואַק אַ צוזאַמענפאָהר פון סטאַראָסטעס אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַווע.

אין צוזאַמענפאָהר האָבען אויך אָנטיילגענומען דער דירעקטאָר פון דער פינאַנץ־קאַמער קוכאַרסקי, פּרעזעס פון דער אַגראַר־קאַמער — ווילסקי, דיר. פון אַרבייטס־פאָנד — יאַנעלאָ און די אָפּטיילונגס־נאַטשעלניקעס אין דער וואָיעוואָדזשאַווע.

אויפן צוזאַמענפאָהר זענען אַרומגערעדט געוואָ־רען די אַקטועלע ווירטשאַפטליכע פראַגען, אַ גרויסע אויפמערקזאַמקייט האָט דער ה' וואָיעוואָדע געלעגט אויף די פראַגען אין געביט פון לאַנדווירטשאַפט, אַ־פּראָוויזאַציע און דרינגענדע הילף פאַר אַרבייטס־לאָזע.

די זעלעווער פאַבריקען האָנאָרירן נישט

דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך

(א) דער אַרבייטס־אינספּעקטאָר אינזש. פּאַוו־לאָווסקי האָט אַדורכגעפיהרט אַ לוסטראַציע פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע אין זעלאָוו. ס'האָט זיך אַרויס געשטעלט, אַז כמעט אין קיין פאַבריק ווערט נישט האָנאָרירט דער קאָלעקטיווער אָפּמאַך און די אַרביי־טער־לוינען זענען פיל קלענער ווי אין אָפּמאַך.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען צונויפגע־שטעלט געוואָרען פּראָטאָקאָלען אין די פאַבריקען פון יערסאַק, רייכערט און סלאַמאַ, וועלכע זענען צוגעצויגען געוואָרען צו פֿעראַנטוואָרטליכקייט.

דער אינספּעקטאָר פיהרט איצט אַדורך אַ לוסטראַציע אין די פאַבריקען פון אַזאָרקאָוו און זדונסקאַ וואָליאַ.

מבטל געמאַכט די וואַהלען

אין דער שאָכטעל-מאַכער-קאָרפּאָראַציע

דער אינדוסטריע־אַמט האָט אויף דער אָנקלאַ־גע פון סטאַרשי פון שאָכטעל - מאַכער בעשלאָ־סען מבטל צו מאַכען די לעצטע וואַהלען צו דער פֿערוואַלטונג אויף דער אַלגעמיינער פֿערזאַמלונג פון די שאָכטעל־מאַכער, דער מאָטיוו פון דעם בעשלוס איז וואָס די פֿערזאַמלונג איז צונויפגערופען געוואָרען אָהן דעם הסכם פון'ם סטאַרשי.

דער אינדוסטריע־אַמט האָט פון זיין זייט צו־נויפגערופען אַ נייע פֿערזאַמלונג פון די שאָכטעל־מאַכער, אויף וועלכער ס'וועט געוועהלט ווערען אַ פֿערוואַלטונג. די פֿערזאַמלונג וועט געפיהרט ווערען דורך ד"ר לוקאַשעוויטש.

קליינער פעליעטאָן

א זול אויף אונזערע קעפּ...

— ס'טו געהערט אַ מעשה: בילעך! ס'ווערט אַלץ בילעך!..

צוקער ווערט ביליגער, קוילען, נאַפט, אייזען, פּאַפּיר — דאָס אַלץ ווערט ביליגער און מ'וועט זיך שוין פון איצט אָן קאָנען לאָזען וואוילגיין!

אַז ס'איז בעשערט — זאָגט שמילשמעלקי — גייט עס איינס נאָך'ן אַנדערען: פריהער דירות, און איצט אָט־אָ־די־אַלע זאַכען!

ס'וועט קאָסטען ביליגער צוקער, וועט מען זיך טאַקי קאָנען פֿערגינען צו פֿערזיסען אַ ביסעל דאָס לעבען.

קוילען וועט ביליגער ווערען — וועט מען מעהר ברענען, און ס'וועט וואַרעם ווערען אויף דער וועלט.

נאַפט — ווייסט מען דאָך די מעשה, פאַרוואָס עס איז ביליגער געוואָרען — דער „וואָלאָך" טאָר עס נישט בעקומען. וועט עס פון איצט אָן אָנקומען צו אונז... איי, וואָס מיר וועלען טון מיט'ן נאַפט, אַז ס'איז אומעטום עלעקטריע — וואָס איז עס מיין זאָרג?... זאָל זיך נאָבעל זאָרגען!

נו, אַז אייזען איז ביליגער געוואָרען, איז דאָך דאָס אויך עפּיס ווערט — אַצינד וועט שוין אַ פּוילישער יוד מיט אַן אייזערנעם געדולד נישט זיין אַזוי משה־גרויס, און אַז עס וועט חלילה אַמאָל פּלאַצען, און מ'וועט אַרויס פון די כלים, וועט מען זיך איינהאַנדלען אַ ניי ביסעל אייזען... געדולד.

וואָס שייך פּאַפּיר?.. איז אויך נישט גע־פֿעהרליך — וויפיל קאָן מען דען געברויכען אשר יצר'לעך אַ טאָג?.. היינט, ווער רעדט נאָך, אַז אַ וועקסעלע קומט אויך צונויף!..

מיט איין וואָרט: ס'וואָלט געווען גאָר נישקשה, ווען ס'איז נישט אַזוי, ווי דער פּאָליאַק זאָגט: טשעבאַ אָד'אָפּאָטשנאָ'נטש...

שמילשמעלקי

שוין אָנגעהויבען דער רעשטען-פֿערקויף אין דער פיליע פון אַקצ. געז. ה. לאַנדסבערג (פּעטריקאָווער 43)

צוליב רעמאָנטען איז שוין פון היינט אָן צו בע־קומען אין דער פיליע פון אַקצ. געז. ה. לאַנדסבערג, פּעטריקאָווער 43 די פיינסטע רעשטען פון דער העכסטער קוואַליטעט צו אויסנאַהמס-ביליגע פרייזען.

דאָס איז די איינציגע געלעגענהייט, וואָס אידער דאַרף אויסנוצען, ווייל דער רעשטען - פֿערקויף וועט דויערן נאָר אַ קורצע צייט.

דער אָרגאַניזאַטאָר פון דער אומלעגאַלער גימנאַזיע

איז פֿערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט זיך דעם 28־טען נאָוועמבער אין לאָדזער קרייז־געריכט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען דעם עמעריטען - לעהרער אַנטאָני ביאַלאָבזשעסקי.

ביאַלאָבזשעסקי איז פֿערמשפּט געוואָרען אַז ער האָט זיך פֿערלייגט אַ גימנאַזיע אויף זאַוואַדזקאַ 1, אָהן שום ערלויבניש פון דער מאַכט. דערביי האָט ער אָנגענומען שילער, גענומען שכר לימוד, אָנגאַזשירט אַ פּערסאָנאַל און אַלעמען צוזאַמען אָפּגענאַרט.

נעכטען איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער אור־טייל, לויט וועלכען דער 47־יעהריגער אַנטאָני ביאַ־לאָבזשעסקי איז פֿערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע.

וואָס האָבען פּאַסאַזשירען איבערגעלאָזען

אין די שטאָטישע טראַמוואַיען

(א) אין חודש נאָוועמבער האָבען די פּאַסאַזשי־רען איבערגעלאָזען אין די טראַמוואַיען פאָלגענדע זאַכען: א פּעקעל ליכט, 2 האַנד־בייטלען, א קויי־שעל, פּאַנטאָפעל. וועש, 15 שירמס, 8 ביכלעך, א פּודער־קעסטעל, אַן אַלטען אַנצוג, ברילען, אַ מע־דיצין, 11 בייטעלעך, א סערוועטקע, א מעבער הוט. 2 קוויטאַנציעס, 2 פּאָר הויזען, 2 פּאָר קאַלאָשען. שטיוועל, 18 פּאָר הענדשקעס, א קושעלע, א קינדער וואָג, טערמאָמעטער, וואַרם־פלאַש, אַ קאָנווערט מיט פאָטאָגראַפיעס, 2 חודשליכע טראַמוואַי־בילעטען, אַן אַרבייטס־אַנצוג, א מענער זייגער־ריל, אַ ביסעל געלד.

די אַלע זאַכען קען מען לויט סמנים אָפּנעה־מען אין דער קאַנצעלאַריע פון דער טראַמוואַי־געזעלשאַפט, טראַמוואַיאָווע גאַס.

תקון טעות

אין פרייטאָג-נומער, אין אַרטיקעל פון ד"ר מ. וואָלפסאָן „צי דאַרף „טאָז" גרינדען אַ בעראַטונגס-שטעלע פאַר קינדערלאָזע פּאָרפעלקער" זענען אַריינגעפאַלען אוי־ביגע טעותים, וועלכע מיר בעסערן דאָ אויס.

אין דער ערשטער שפּאַלטע 33-סטע שורה, ווי עס רעדט זיך וועגען נאַטירליכען צוואוקס ביים יודישען פאָלק דאַרף זיין: „דאָס יודישע פאָלק האָט נאָך אַ געגני־גענדען נאַטירליכען צוואוקס" א. אַז. וו. אין דער צווייטער שפּאַלטע 2-טער שורה דאַרף זיין: „וועט דאָס זיין נישט צוליב דעם, ווייל מיר האָבען צופיל עקרות אָדער סעקסועל שוואַכע מענער" א. אַז. וו.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט און פאָלג. טעג!
נייעסטע סענסאַציע פון סעזאָן!
טאַרזשאַן

דער אונערקענער אין דער הויפּט-ראָלע:
BUSTER GRABBE
אויסער'ן פּראָגראַם:
קלאַנג-צוגאָבע פון P.A.T.

אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייט.

זאל „פילהארמאניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20. טעל. 213-84.
פרייטאג צו נאכטס, דעם 6 דעצעמבער, 4 א זייגער אווענד און שבת, פ' ויצא, דעם 7-טען דעצעמבער, 9 פריה
פאר'ן אפפאהרען אויף א לענגערען טורנע נאך ענגלאנד וועט דאווענען
דער וועלטבעריהמטער אויבערקאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע
משה קוסעוויצקי
קבלת שבת, שחרית און מוסף מיט'ן אנטייל פון אויסגעצייכנטען כאר אונטער דער לייטונג פון בע-וואוסטען דיריגענט און קאמפאזיטאר
פראפ. י. זאקס.
עס וועט אויסגעפיהרט ווערען פאלגענדע קאמפאזיציעס:
נאוואקאווסקי – קבלת-שבת, זאקס – ד' מלך, זאקס – ושמרו, זאקס – תניא. נאוואקאווסקי – מגן אבות און אנד. צו שחרית און מוסף: זאקס – ממקומך, לעוואנדאווסקי – ובנוחה יאמר, לעוואנדאווסקי – נעריצך און אנד. בילעטען פון 75 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין דער טערקישער קאנדיטאריי, פיעטריקאווער 12 אויך אין קאסע פון פילהארמאניע.
בילעטען וועלען פערקויפט ווערען נור ביז ליכט צינדען. פאר פרויען ספעציעלע רעזערווירטע פלעצער. פאס-פארטו און הוזה-בילעטען נישט גילטיג.

פון צענטר. יוד. האנדווערקער-פערבאנד
(פילסודסקיעגא 69)

ערב פעראייניגונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער ווענדונג פון צענטראלען יודישען האנדווערקער - פערבאנד, צו דער נעו. „ארט" אין לאדז אנטייל צו נעמען אין דער אקציע צו פעראייניגען די לאדזער יודישע האנדווערקער, האט די צענטראלע די טעג בעקומען א בריף פון „ארט", אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, אז די יעקספאזיטור פעטריקאווער 20 האט אויף דער ווענדונג פון „ארט" פארגעלעגט, אז ביי די אונטערהאנדלונגען זאלען אנטייל נעהמען צו 5 פערזאן פון יעדען צד.

אויף דער לעצטער פערוואלטונגס-זיצונג פון דער צענטראלע איז בעשלאסען געווארען אויך צו דעלעגירען 5 פערזאן.

עס איז צו האפען, אז ענדליך איצט וועט שוין צושטאנד-קומען די לאנג-ערווארטעטע פעראייניגונג פון די לאדזער יודישע האנדווערקער.

זיצונג פון ראט

היינט אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער צענטראלע א פלענאר זיצונג פון האנדווערקער-ראט.

אויף דער זיצונג וועלען בעטראכט ווערען זעהר וויכטיגע און אקטועלע האנדווערקער - פראגען ווי: די פראגע פון לוסטראציע - קאמיסיעס, די שטעלונג צום שאפען פון די ווירטשאפטליכע האנדווערקער ארגאניזאציעס. דער בעריכט פון די ראטמענער פון דער לעצטער פלענאר-זיצונג פון די האנדווערקער-קאמער א. א.

אויף דער דאזיגער זיצונג זאל אויך פארגעלעגט ווערען דער פראגראם און וועהלען קאמיסיעס, וואס זאל איינארדנען דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון דער צענטראלע.

צוליב דער וויכטיגקייט פון בריטען טאג ארדנונג דארפען אלע פערוואלטונגען פון די בעזונדערע צעכען, סעקציעס און קאאפעראציעס ביי דער צענטראלע אנטייל נעמען אין דער זיצונג.

* * *

דער צענטר. יוד. האנדוו. און קליינאינדוסטריע פערבאנד מאכט אויפמערקזאם, אז עס ליגט אונם אינטערעס פון יעדען בעל-מלאכה זיך צו בעקענען מיט די נייע פערעפענטליכטע דעקרעטען וועגען דירהגעלד, לאקאל - שטייער א. א.

אין די פראגען ערטיילט אינפארמאציעס דער סעקרעטאריאט פון דער צענטראלע אין די אמט-שעה'ן.

פון היטעל-מאכער-צעך.

די לאדזער היטעלמאכער פיהלען זעהר שטארק די קאנקורענץ, וואס ווערט געפיהרט מצד די היטעל-מאכער אין די שטעטלעך פון דער לאדזער וואיעוואדזטווא.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די פערוואלטונג פון צעך אפגעהאלטען עטליכע זיצונגען און פערזאמלונגען.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, איז די געשאפענע לאגע א זעהר טרויעריגע. די פערוואלטונג פון צעך איז געקומען צום אויספיהר, אז דאס איז נישט קיין בייזוויליגקייט פון די פראווינצער היטעלמאכער נאר צוליב דעם, וואס זיי זענען נישט ארגאניזירט, ווייל לויט די בעריכטען, וואס דער צעך בעקומט פון דער פראווינץ, איז די לאגע ביי די פראווינצער היטעל-מאכער נאך א פיל ערגערע, א לאדזער ארבייטער פערדינט מעהר פון א פראווינצער ווארשטאט-אייגענטימער.

אין צוזאמענהאנג מיט די אויבענדערמאנטע טעמים האט די פערוואלטונג פון צעך בעשלאסען ארויסצושיקען פערוואלטונגס - מיטגלידער אין די בעזונדערע שטעט פון דער לאדזער וואיעוואדזטווא צו ארגאניזירען די היטעלמאכער.

בעזונדערס וועט די פערוואלטונג פון צעך שפעטער צונויפרופען א וואיעוואדישען צוזאמענפאהר פון אלע היטעלמאכער.

פון מעטאל-צעך.

די פערוואלטונג פון צעך האט אויף איהרע לעצטע זיצונגען בעטראכט די פראגע פון אויספיהרען קאנאליזאציע און וואסער - ליטונג ארבייטער דורך שלאסער-מייסטער.

ווי עס איז בעוואוסט, האבען מיט יאהרען צוריק אזעלכע ארבייטען אויסגעפיהרט שלאסער-מייסטער, נאכדעם ווי די ארבייטען האבען בעקומען א בריי-טערן כאראקטער (מיט'ן קאנאליזירען די שטאט) איז ארויסגעגעבען געווארען א פעראהדנונג, אז דאס האבען דאס רעכט אויסצופיהרען נאר קאנצעסיא-נירטע אונטערנעהמונגען. צוליב דעם האבען פיל שלאסער פערלוירען זייער הכנסה.

די פערוואלטונג פון צעך שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז דאס אויספיהרען די גאנצע אינסטאלאציע דורך א קאנצעסיאנירטע אונטערנעהמונג איז אפשר צוליב זיכערהייטס-טעמים נויטיג, דאגעגען רעפעראטורען און קליינע איבערארבייטונגען, קענען דאך קוואליפיצירטע שלאסער-מייסטער אויספיהרען אהן שאדען פאר דער זאך.

אין שייכות דערמיט האט די פערוואלטונג פון צעך בעשלאסען זיך צו ווענדען צו די געהעריגע מאכט-אינסטאנצען וועגען דער פראגע, און ס'איז אפגעגעבען געווארען אנ'אויספיהרליכער מעמאריאל.

אויסערדעם האט א דעלעגאציע פון דער צענטראלע אינטערוועגירט וועגען דער פראגע אין פערבאנד פון די האנדווערקער - קאמערן אין ווארשא.

עס איז צו האפען, אז דאס וועט געבען א גינסטיגען רעזולטאט.

אויף דער לעצטער פערוואלטונגס-זיצונג פון צעך איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א קאמיסיע פאר פאך-וויסענשאפט. די אויפגאבע פון דער קאמיסיע וועט זיין איינצוארדנען פארלעזונגען (פון ספעציעלע רעפערענטען אינזשינירען) פון פאך-וויסענשאפט, בעקענען די מיטגלידער מיט די נייעסטע מעכנישע ערווערבונגען אין מעטאל-פאך, איינארדנען קורסען א. א.

אין דער קאמיסיע זענען אריין די ה"ה סטאַרשי ריעשיק, זילבערבערג, ווראבעיטשיק, קיוואק, ש. פוטערמאן, בירנבוים און רעדער.

פון דער זאקען-מאכער - סעקציע.

די זאקענמאכער סעקציע ביי דער צענטראלע פיהרט לעצטענס אן א זעהר לעבהאפטע טעטיגקייט. די פערוואלטונגס-מיטגלידער דיזשורירען צוויי מאל אין וואך און נעמען אן מיטגלידער און אלע זייערע פראגען.

עס איז געשאפען געווארען א ספעציעלע שידס קאמיסיע, וואס זאל ערלעדיגען אלע ארט ספסוכים, וואס ענטשטעהן ביי די מיטגלידער מיט די סוחרים און אנדערע.

די פערוואלטונג איז אויך צוגעטרעטען אויסצוגעפינען די געהעריגע מיטלען צו בעקעמפען די שער ליכע קאנקורענץ, וואס הערשט אין פאך.

א דאנק די בעמיהונגען פון דער פערוואלטונג פון דער סעקציע, בעקומען די מיטגלידער אויפ'ן סמך פון א בעשייניגונג פון דער סעקציע א ביליגען ריטשאלטטאריף אויף עלעקטרישע טרייב-קראפט ווי אויך ליכט.

אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט צוויי מאל וועכענטליך.

פון פריזיער-צעך.

נאך א קורצען איבעררייס האט די פערוואלטונג בעשלאסען אויפסניי צו עפענען די אווענד-קורסען פאר די קאנדידאטען, וואס טרעטען צו צו קוואליפיקאציע און געזעלען-עקזאמענס.

די קאנדידאטען, וואס האבען געענדיגט די פריזיער-קורסען האבען שוין בעלעגט די עקזאמענס מיט א גינסטיגען רעזולטאט.

צו די איצטיגע קורסען האבען זיך פערשריבען א רייהע פריזיער-געזעלען.

די פערוואלטונג פון צעך מאכט אויפמערקזאם אז ביי די קוואליפיקאציע-עקזאמענס פאר פריזיערס פערלאנגט זיך אויך די קענטעניש פון דאמען-ארבייט און אויך אזוי ווי נאר נאך ביז'ן 31 דעצעמבער ה. י. קענען די געזעלען איינגעבען בקשות אויף הנתה-עקזאמענס, ליגט אין אינטערעס פון די געזעלען שוין זיך איינצושרייבען אויף די קורסען און צו טרעטען צו די געזעלען-עקזאמענס.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען:

ליינוועבער (פרייהייט-פלאץ 2), הארטמאן (מלינארסקא 1), דאניעלעצקי, (פיעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל נאס 32), צימער (וואלטשאנסקא 37), וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

א פלייש-בערזע אין לאדז

(א) נאכדעם ווי ס'איז ליקווידירט געווארען דאס באלוטער שעכט-הויז איז אקטועל געווארען דאס שאפען פון א פלייש-בערזע אין לאדז, וועלכע וועט זיך געפינען אויף אינזשיניערסקא 1.

מעסער-שטעכעריי

(א) אין דער וואוינונג פון דאמאן קושינסקי, שטשיגלע 41 איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען קושינסקי און זיין שכן מייזאן, ס'זענען. געגאנגען אין דער ארבייט מעסערס, ס'איז געקומען דערצו, אז קושינסקי איז אין א גוסטריגען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

איבערגעפאהרן דורך אנ'אויטא

(א) אויף עק פאביאניצקא און וואלטשאנסקא איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער 15-יעהריגער סטאניסלאוו יאזגאט, אין א זעהר שווערען צושטאנד איז ער איבערגעפיהרט געווארען דורך דער פאגאטאוויע אין שפיטאל. דער שאפער איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

לודוויק גליק

דעם 1. דעצעמבער איז געשטארבען איינער פון די אנגעזעהענע סוחרים און בירגער ביי אונז אין שטאט לודוויק גליק. ער איז געקומען קיין לאדז אלס יונגער מענש און מיט זיין ענערגיע און אר-בייט ערווארבען זיך דעם בעסטען נאמען צווישען די סוחרים און אינדוסטריעלער.

זיין טויט האט איבערגעלאזען א טיפען טרויער צווישען אלע זיינע פריינד, וועלכע האבען איהם נעכטען בעגלייט אין זיין לעצטען וועג אויפ'ן יודישען בית-עולם.

כבוד זיין אנדענק!

פאבריקס-שרפה

(א) אין דער שפינעריי פון דער פירמע שאפאר וואאל קילינסקיעגא 132 איז צוליב א קורץ-שלוס ענטשטאנען א שרפה, ס'האט אנגעהויבען צו ברענען דאס רויה-מאטעריאל און מאשינעס.

אויפ'ן ארט זענען אנגעקומען 2 אפטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האבען די שרפה לאקאליזירט.

ליקווידירט א פרעהליך הייזעל
דער אונטענש"יכער אלפאנס איז איינגעזעצט געווארען אין תפיסה

(א) די אויספארשונגס - מאכט האט ליקווידירט א געהיים „פרעהליך הייזעל" וועלכעס האט זיך געפונען אויף וואלבארסקא 28, אין דעם הויז האט זייט א לענגערער צייט געוואוינט דער 45-יעהריגער סטעפאן ראכאנאווסקי.

ראכאנאווסקי איז בעקאנט אלס א רוטינירטער אלפאנס, וועלכער האלט זיך אוים פון אויסגעלאסענקייט. דער פערשוין האט זיך זעהר געשיקט איינגעארדענט, זיין „הייזעל" האט ער איינגעארדענט אין עטליכע קעלערען, וועלכע ער האט געדונגען אין דעם דערמאהנטען הויז. בעת א פאליציייאישער רעוויזיע האט ער זיינע „פענסיאנערינס" בעהאלטען אין איינעם פון די בעהאלטענע קעלערען.

ראכאנאווסקי האט אויף אנ'אוממענשליכען אופן אויסגענוצט די פראסטיטוטקעס, ביז זיי האבען ווענען דעם געמאלדען דער פאליציי, וועלכע האט פערמאכט דאס הייזעל און דעם אלפאנס ארעסטירט.

Dr. med
Sadokierski
כירורג פון ציהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקערהט
Dr.
R.Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6.30.

שטורמדיגע צייטען
ראמאן
43

— וואס וואונדערט אייך?

— נו, כ'האב אייך שוין געזאגט. איך האב גערעכענט, אז אייער אורלויב האט איהר גענומען אויף צו פערווירקליכען אייער פלאן, און דא זעה איך, אז איהר לעבט זיך דא א גוטען טאג. ווי איהר האלט גארנישט געהאט אין זינען דורכצופיהרען דאס, וואס איהר האט צוגעזאגט.

קיביראוו האט געשמייכעלט און געענטפערט:

— איך פערווירקליך שוין מיין פלאן... איך אר-בייט שוין אין דער ריכטונג...

— טאקע? — האט זיך דער אפיציר גע-וואונדערט.

— יא. אין א וואך ארום פאהר איך קיין פעטערבורג.

— קיין פעטערבורג גאר? — האט דער אפיציר אנגעשטעלט א פאר אויגען, — וואס, סעלים-כאן געפינט זיך גאר אין פעטערבורג?... — האט זיך דער אפיציר געוויצעלט.

—קוקט-צו דאס געריטע... — האט קיביראוו געענטפערט מיט א געהיימניספולער מינע.

דער אפיציר איז אוועק הויבענדיג מיט די אקסלען.

— איז נישט אמאל דער דאזיגער קיביראוו משוגע? — האט ער געטראכט.

אלע זיינע בעקאנטע אין שטעטעל ווי אויך זיינע עלטערען, האט קיביראוו ערקלערט, אז ער פאהרט קיין פעטערבורג אין א מיליטערישער שליחות.

— אזא שאד! — האבען אלע בעקאנטע אין שטעטעל בעדויערט — בעקומען אויף עטליכע וואכען זיך אברוהען און מוז שוין אוועקפאהרען, און דערצו נאך אזא ווייטען וועג, אזש קיין פעטערבורג.

— וואס-זשע זאל מען טון? — האט קיביראוו געענטפערט. — מיליטערישע פליכטען, פערפאלגען.

— און אפשר וואלסטו נישט געפאהרען, וואלסט נאך דא געבליבען מיט אונז א פאר וואכען? האבען די עלטערען געבעטען.

— ניין, ניין, כ'קאן נישט. ב'מוז פאהרען... אין פעטערבורג וואַרט אויף מיר א וויכטיגע אויפגאבע.

און דאס גאנצע שטעטעל האט שוין געוואוסט, אז דער קאוואלעריע-אפיציר פיאדאר פאוולא-וויטש קיביראוו פאהרט אין א וויכטיגער מיליטערישער שליחות קיין פעטערבורג.

קיביראוו האט ביי יעדער געלעגענהייט און יעדען בעקאנטען געזאגט, אז ער פאהרט אוועק קיין פעטערבורג אויף א לענגערער צייט.

און איהם איז טאקע געגאנגען דערין, אז אלע אין שטעטעל זאלען וויסען, אז ער פאהרט קיין פעטערבורג... זאלען סעלים-כאנ'ס שפיאנען אויך וויסען, אז ער פאהרט קיין פעטערבורג... זאלען סעלים-כאנ'ס שפיאנען אויך וויסען, אז קיביראוו פאהרט אין דער הויפט-שטאט, זאלען זיי דערין זיין זיכער...

אבער אנשטאט קיין פעטערבורג, איז קיביראוו אוועקגעפאהרען קיין קיעוו און איז גלייך פערפאהרען אין א האטעל.

אין האטעל האט קיביראוו געוואוינט צוויי חדשים נישט טוענדיג גארנישט. ער האט געגעסען, געטרונקען און זיך היבש געלאנגוויילט, ווייל ער איז זעלטען ארויסגעגאנגען אויף דער גאס.

ער האט נישט געקאנט געהן אין קיין טע-אטער, אויך קיין שום פערוויילונג, ווייל ער האט זיך גאנצע צוויי חדשים צייט נישט ראזירט. ער האט דעריבער אויסגעזעהן ווילד, און מיט א גע-זיכט, וואס איז וואכענלאנג נישט געווען אפראזירט, האט זיך קיביראוו נישט געוואלט בעווייזען אין גאס.

אין דער צייט פון די צוויי חדשים איז ביי קיביראוו'ן אנגעוואקסען א היבש בערדעל. ער האט א קוק געטון אין שפיגעל און זיך כמעט נישט דערקענט.

דאן איז ער אריין אין א געשעפט פון אלטע קליידער און זיך געקויפט אנ'אלטע, האלב-צוריסענע מארינארקע, א פאר צעקנייטשטע אלטע הויזען, א פאר אפגעטראגענע פערשטויבטע שטיוועל, א האלב צעריסענע קאפאטאן און אנ'אלטע אויסגעריבענע פאפאכע.

דער סוחר פון אלטע קליידער האט מיט פער-וואונדערטע אויגען געקוקט אויף קיביראוו'ן, וועלכער איז איצט געגאנגען ציוויל אנגעטון, אבער געבוג עלעגאנט און ריין. זעהענדיג ווי דער סוחר וואונדערט זיך אזוי, האט קיביראוו געזאגט:

— איך בין דער פיהרער פון א אמאטאָרען-טרופע, מיר שפילען טעאטער, דאס קויף איך פאר אונזערע אקטיארען... איהר האט זיך אוודאי גע-מוזט וואונדערן, ווי קום איך צו קויפען אזעלכע שמאטעס.

— אהא, כ'פערשטעה, — איז דער סוחר גע-בליבען צופרידען פון קיביראוו'ס ענטפער.

קיביראוו האט איינגעפאקט דאס דאזיגע אלט-ווארג אין זיין וואליזקע, און זיך אריינגעזעצט אין א צוג, וואס פאהרט קיין קאווקאז...

קיביראוו האט זיך גענומען דורכפיהרען דעם געהיימניספולען פלאן, וועגען וועלכען ער האט קיינעם נישט געוואלט דערצעהלען...

אויפ'ן וועג איז קיביראוו אפגעשטיגען אין א קליין שטעטעל, וואו עס האט געוואוינט זיינ'ס א מוהמע, אנ'איינזאמע פרוי.

זי האט זיך מיט איהם שטארק דערפרעהט. בעת ביי האט זי געפרעגט:

— פיאדאר פאוולאוויטש, אבער וואס איז מיט דיר געשעהן? כ'האב דאך דיך ממש נישט דערקענט, וואס עפעס פלוצלונג טראגסטו א בערדעלע?

— ס'איז א זאך דערביי, מוהמע, — האט ער געענטפערט מיט א געהיימניספולען טאן, — איך בין טאקע צו אייך פערפאהרען, כדי נאך מעהר צו ענדערען מיין אויסזעהן.

— גאט מיינער, צו וואס? — האט זי זיך דערשראקען.

— איך קאן אייך נישט זאגען. אבער איך בעט אייך זעהר, אז איהר זאלט וועגען דעם קיינעם נישט דערצעהלען.

— אבער וועגען וואס? כ'וויים דאך גארנישט.

— מיין, אז איהר זאלט קיינעם נישט דערצעהלען, אז איך טראג א בערדעל...

— הם — דאס מיינסטו? נו, גוט! כ'וועל נישט דערצעהלען.

— און נישט אהיימשרייבען וועגען דעם צו מיינע עלטערען...

— פאר וואס? זיי טארען וועגען דעם נישט וויסען?

— ניין מוהמע, דאס איז א רעגירונגס-געהיימניס...

— א רעגירונגס-געהיימניס?... — האט די אלטע פרוי איהם אנגעקוקט מיט א פאר ברייט-געעפענטע אויגען — אזוי? א רעגירונגס-געהיימניס? אויב אזוי, פאר וואס האסטו מיר דאס אלץ פערטרויט?

— איך האב אייך נאך גארנישט פערטרויט, מוהמע, איך וויל נאר בלויז איינס, אז איהר זאלט נישט דערצעהלען קיינעם דאס אלץ, וואס איהר וועט זעהן ביי מיר, און קומען צו אייך האב איך געמוזט, ווייל אין האטעל וואלט איך דאס נישט געקאנט מאכען, עס וואלט געווען שטארק פער-דעכטיג.

— אבער וואס אזעלכעס? — איז די אלטע געווארען אומרוהיג.

(פארטזעצונג קומט)

דאס איבערשיקען פעקלעך מיט גענוצטע זאכען פון אויסלאנד

פאר נויטבעדערפטיגע קרובים אין פוילען

אין צוזאמענהאנג מיט די ווייטערדיגע אנ־פראגען פון פיל שטעט וועגן דער מעגליכקייט פון איבערשיקען פעקלעך מיט גענוצטע מלבושים פון אויסלאנד פריי פון צאל, מעלדעט די געז. „צעקאבע" פאלגענדעס:

1. ביז איצט קענען געשיקט ווערען פעק־לעך מיט די אנערקענטע הנחות פון פאלגענדע לענדער: פעראייניגטע שטאטען פון צפון־אמעריקע, ארגענטינע, קאנאדע, ענגלאנד, פראנקרייך.

2. די אדרעסען פון די געזעלשאפטען, וועל־כע נעמען אן די פעקלעך זענען פאלגענדע:

— אין אמעריקע —

Polish Atlantic Shipping Co. 79 Norfolkstreet New York-City.

— אין ענגלאנד —

Federation of Jewish Relief Organisations 33 Soho Squaro, London, W, 1.

— אין ענגלאנד —

Federation of Polish Jews, St. James Place, Duke-Street 2–3. Aldgate, E, C, 3, London.

— אין פראנקרייך —

Federation des Organisations Israelites de Secours 30, rue de Gramont – Paris 2e.

— אין קאנאדע —

Jewish Immigrant Aid Society of Canada 4224 St. Lawrence Blvd., Montreal.

— אין ארגענטינע —

Union Israelita Residentes de Polonia en la Argentina-Buenos-Aires, J. E. Uriburu 486 U. T. 47.

יעדער אדרעסאט אין פוילען, פאר וועלכען עס איז אנגעקומען א פעקל, בעקומט וועגן דעם א מעלדונג פון דער געז. „צעקאבע". נאכ'ן בעקו־מען די דאזיגע מעלדונג דארף ארויסגעשיקט ווע־רען א בעשטעטיגונג פון דער ארטיגער ג"ח־קאסע וועגן דער נישט־פערמעגליכקייט פונ'ם אדרעסאט און דאן וועט דאס פעקל גלייך ארויסגעשיקט ווערען.

אויב אלזא ווער עס וויל בעקומען א פעקל מיט גענוצטע זאכען פון זיינע אויסלענדישע קרובים דארף, אנשרייבען וועגן דעם זיינע קרובים און אנווייזען זיי די אדרעסען פון די געזעלשאפטען, אין די בעזונדערע לענדער, וועלכע זענען בעפול־מעכטיגט בעווארען אנצונעמען דארט די פאקעטען.

אקציע לטובת דעם אויפבוי־פאנד

פאר דער יודישער גימנאזיע אין ווילנא

די טעג איז א דאנק דער איניציאטיוו פון די שול־ און קולטור־טוער אין ווילנע צונויפגערופען געווארען אין דער געזעלשאפט „פריינד פון דער יו־דישער גימנאזיע אין ווילנע" א פייערליכע פערזאמ־לונג, אויף וועלכער עס איז פראקלאמירט געווארען די אקציע פארן אויפבוי־פאנד לטובת א יודישען פע־דאגאגישען ליציי ביי דער יודישער גימנאזיע. דער פעדאגאגישער ליציי וועלכער איז אינם רעפארמע פלאן פון שול־וועזען אין פוילען די לעצטע 2־יאה־ריגע מדרגה נאך דער 4־קלאסיגער גימנאזיע (זייט־בירזייט מיט אלגעמיינע און פראפעסיאנעלע ליציען) — איז ביים היינטיגען טאג א לעבענס־פראגע פאר דער יודישער שול אין פוילען, וועלכע האט זינט דער ליקווידירונג פונם איינציגען יודישען לעהרער־סעמינאר (אין ווילנע) שוין עטליכע יאהר נישט קיין צופלוס פון נייע לעהרער־קרעפטען.

די יודישע גימנאזיע אין ווילנע איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1918. זי שטרעבט צו געבען איה־רע תלמידים א געזונטע וועלטליכע און א יודיש־פאלקסטימליכע דערציהונג, אויפצוועקען ביי דער יוגענד אלע איהרע שעפערישע כוחות און בעגאבונ־גען און איינצופלאנצען ביי איהר ליבשאפט צו אר־בייט און אויף אזא אופן צוצוגרייטען קאדרען פון א יודישער אינטעליגענץ, וואס זאל זיין פערבונדען מיטן לעבען און שאפען פון די יודישע פאלקס־מאסען.

אין די לעצטע יאהרען האט די שולמאכט אפי־ציעל אנערקענט אז די אנשטאלט שטעהט אויף א הויכען פעדאגאגישען ניווא און בעפרידיגט אין דער פולסטער מאס די פאדערונגען פון דער מלוכה־פרא־גראם, אין 1933 האט די גימנאזיע א דאנק דעם בע־קומען אלע רעכט פון רעגירונגס גימנאזיעס און אין 1934 האט א ספעציעלע רעגירונגס קאמיסיע דורכ־געפיהרט, צום ערשטען מאל אין פוילען, מאטורע־עקזאמענס אין דער יודישער שפראך. זינט 1934 ווע־רען די מאטוריסטען פון דער יודישער גימנאזיע אנ־גענומען אין די אוניווערזיטעטען און אנדערע העכע־רע אנשטאלטען פאר אלגעמיינער און פראפעסיאנע־לער בילדונג.

די רעכטליכע אנערקענונג פון דער יודישער מי־טעל־שול אין ווילנע איז געקומען גראד אין א מא־מענט ווען אין פוילען ווערט פערווירקליכט די רע־ארגאניזאציע פון דעם גאנצען שול־וועזען, לויט וועל־כער די מיטעל־שול בעקומט א העכער־ווערטיגע בעדיי־טונג ביים בעשטימען דעם בערוף פון דעם יוגענט־ליכען: דער צוטריט צו די מיטעלע און העכערע מד־רגות פון פראפעסיאנעלער בילדונג וועט פון שול־יאהר 1936-37 זיין אפען בלויז דורך דער מיטעל־שול.

דער רעארגאניזאציע פלאן פונם שול־וועזען אין פוילען מערקט אויך אן די אנטשטייאונג פון ספעציע־לע העכערע מדרגות פון דער מיטעל־שול אונטערן נא־מען ליציען, וואס זייער אויפגאבע איז צוצוגריי־טען צו אוניווערזיטעט־בילדונג בכלל, און אויך ספע־ציעלע פעדאגאגישע ליציען, וואס דארפען אויסביל־דען לעהרער פאר די פאלקס־שולען.

ס'איז קלאר אז פאר דער יודישער קולטור־בע־וועגונג אין פוילען וואלט געווען בעזונדערס וויכטיג אז ביי דער גימנאזיע זאל ארגאניזירט ווערען א פע־דאגאגישער ליציי אויסצובילדען לעהרער פאר דעם מאדערנעם יודישען שול־וועזען, בפרט אז ביים היינ־טיגען טאג מערקט זיך שוין א מאנגעל אין קוואליפי־צירטע לעהרער־קרעפטען פאר דער יודישער שול.

דער אויפבוי־פאנד, וואס ווערט איצט פראקלא־מירט, וועט אין דער ערשטער רייה האבען צו רעא־ליזירען די פאלגענדיגע צילען: פאנאנדערבויען די ארבייטסצימערען און לאבאראטאריעס; פערזארגען די ווארשטאטען פאר סטאלעריי, מעטאל, גלאז־אר־בייט, נאדעל א"א. מיט אלע נויטיגע מכשירים און מאדערנע אייגריכטונגען; פערגרעסערען די ביבליא־טעקען פון דער אנשטאלט; פערגרעסערן דעם לא־קאל פון דער גימנאזיע; פערזארגען די אנשטאלט מיט אלע נויטיגע לערנביכער — און אויף אזא אופן צוגרייטען דעם באדען פאר דער ארגאניזירונג פונם פעדאגאגישען ליציי.

א הומאריסטישער ווארט־קאנצערט אין זש.ט.ה.

שבת, דעם 7־טען ד. ח. 9 אזייגער אוונט קומט פאר א הומאריסטישער ווארט־קאנצערט אין לאקאל פון י. ק. פ. ל. ק. וואלטשאנסקי 35, אויסגעפיהרט פון טאלאנטפולען הומאריסט ש. יאנאווסקי, וועלכער האט זיך קונה שם געווען מיט זיינע רעווי נומערען אין דער „יודישער באנדע", ווי לאדזש מיין לאדזש, יודען לייענען, שוסטערלעך א. א. אין פראגראם זיינע אייגענע אריגינעלע גראטעסקען, און אימפראוויזאציעס.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

דינה האלפערן געזעגענט זיך היינט מיט לאדז

היינט 9.15 אוועגד קומט פאר אין טעאטער „ראז־מאיטאשטשי" די לעצטע פייערליכע געזעגענונגס־פאר־שטעלונג פון די בעליבטע און בעגאבטע קינסטלערין דינה האלפערן.

פאר די צוויי חדשים צייט, וואס דינה האלפערן גאסטראלירט אין לאדז, האט זי בעוויזען מיט איהר ברוי־זענדען טאלאנט צוציהען דעם ברייטען יודישען טעא־טער־עולם, די פרעסע, דאס פובליקום, אלע האט דינה האל־פערן בעצויבערט מיט איהר שפילען.

צו דער היינטיגער געזעגענונגס־פארשטעלונג ווערט געשפילט דריי פערשידענע פיעסען פון דינה האלפערנ'ס שענסטע קאמעדיעס. עס איז קיין וואונדער נישט, וואס די פעראינטערעסירונג צום היינטיגען געזעגענונגס־אוועגד איז אזא גרויסע.

עס איז קיין צווייפעל, אז קיינער וועט נישט פער־פעהלען צו קומען היינט אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" זיך געזעגנען מיט דער בעליבטער און בעגאבטער קינסט־לערין דינה האלפערן צוזאמען מיט איהר פארטנער סעם בראנעצקי און גאנצען אנסאמבל.

היינט קאנצערט פון אדא סארי

ווי ס'איז געווען פאראויסצוזעהן, האט דער קאנ־צערט פון דער וועלט־בעריהמטער זינגערין אדא סארי ארויסגערופען א קאלאסאלע פעראינטערעסירונג צווישען די מוזיקאלישע קרייזען און די גרעסטע צאהל בילע־טען איז ממש צוכאפט געווארען.

דאס איז די איינציגע געלעגענהייט, וואס יעדער מיגער קאנצערט פון דער דערמאנטער קינסטלערין וועט אדורך מיט דעם פערדינטען ערפאלג.

אין פראגראם די בעסטע לידער פון איהר רייכען רעפערטואר.

דזשעק רעכטצייט בלייבט נאך אויף דריי טעג אין לאדז.

אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג פון לאדזער טעאטער־פובליקום פערבלייבט דער בעקאנטער ארטיסט דזשעק רעכטצייט נאך אין לאדז אויף 3 טעג, פרייטאג, שבת און זונטאג.

דראמאטישער קרייז ביי „תרבות"

ווי עס איז שוין מיטגעטיילט געווארען, איז די העבראישע קולטור - געזעלשאפט „תרבות" אין לאדז, צוגעטרעטען צו ארגאניזירען א דראמאטישען קרייז. נאכ'ן אפפאהרען פון דער אזוי בעריהמטער לאדזער העב־ראישער סטודיע קיין ארץ ישראל, וועט דאס אויפ־שטעלען אויפדאסניי א העבראישען דראמאטישען קרייז זיכער זיין א געווינס פארן העבראישען עולם פאר אונ־זער שטאט.

אלע נויטיגע פארבערייטונגען זענען שוין געמאכט געווארען. מיט דער דאזיגער סטודיע פיהרט אן דער דיב־טער יצחק קאצענעלסאן.

די ערשטע פערזאמלונג פון די סטודיאנטען קומט פאר מיטוואך דעם 4 דעצעמבער, 9 א זייגער אוועגד אין לאקאל פון „תרבות" פעטריקאווער 18.

איינשרייבונגען קומען נאך פאר.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 8.30 אוועגד געשפילט „קזשיק".

קלאנג־קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!!! דער אונשרעקבארער רעגיאן

אין די הויפט־ראלען: WALLACE BEERY i LEWIS STONE

אויסער'ן פראגראם: אקטואליטעטן פון P.A.T.

אנהויב טעגליך 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12.30 בייטאג.

ברוסט־קראנקע

ליידענדע אויף פערשידענע רופטורען פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פיס און הויקערס דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער. דורך מיין מא־דערנע ערפינדונג ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלע־סיגטע געפעהרליכע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע און געפאהר. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל - אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פער־קריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמער־צענדע פלאט־פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט־פיס (ס א ל א ן - א ר ב י י ט).

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען. קישקעס און געבירט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לוי"ט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער־זיטעטס־פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוועגד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

בעקאנטמאכונג. פון דעם געזעלער סינא טשארנע אנדזשעיא 11 איז דער איסור אראפגענומען און ער איז בהשגחת מין ועד הרבנים. ועד הכשרות בלודז

שיימלעך מיט פאריזער שרינדע קערש, סקווערא־ווא 15

אנאנסען — אין — פאלקסבלאט האבנגרוים ערפאלג

לעטשניצע פון דאקטוירים־ספעציאליסטען 11 בושעזשינער 11 טעל. 137-63 עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רויטער, ד"ר שפירא, ד"ר שמערלאווסקי, ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי ד"ר שמירגעלד, נערוון־קראנקה. און דענטיסטין סטאראפאלסקא וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיצינישע הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע א וויזיט 3 זל.

Dr. med. Niewiażski ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע אנדזשעיא 5, טעל. 159-40 פראנט, 1־טער שטאק. נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 און זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארטאג. בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. med. Z. DATYNER אוראלאג ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק ZACHODNIA 59a, tel. 148-35. נעמט אן פון 9—11 און פון 6—8 אוונט

ד"ר העללער ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע 8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89 נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט זונטאג פון 10—2 מיטאג. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל. און בעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייז

Dr. med. H. Wajs כירורג וואוינט יעצט פיעטריקאווער 17 טעל. 148-01

Dr. med. P. Braun ספעציאליסט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע וואוינט יעצט פיעטריקאווער 81 טעל. 100-57. נעמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אוונט

Dr. J. Herszfinkiel ספעצ. פאר קינדער־קראנקהייטען נעהמט אן ביי זיך זשערמסקא 8a טעל. 111-87 ווי אויך אין לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

Dr. med. M. TAUBENHAUS ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט זגערזשער 11, טעל. 246-09 נעמט אן פון 4—8 אוועגד.

Dr. med. M. Wejs אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען לאגעווניצקא 25 טעל. 215-18 ביים קאבינעט: בעלייכטונג מיט קווארץ־לאמפען און עלעקטריזאציעס.

לעטשניצע פאר וועגערישע־קראנקע מענער־שוואכע און הויט־קראנקהייטען פון דאקטוירים־ספעציאליסטען פיעטריקאווער 45 טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוועגד. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר פון 11—1 און פון 5—7 אוועגד. א בעראטונג 3 זל.

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

א העלב געוועלב מיט אדער אהן א צימער, א צימער מיט א קיך פאל־שטענדיג מעבלירט מיט קיך־איינריכטונג אין צענטרום שלאכטהויז צו פערמיטען. אפערטען אין אדמ. אונטער "L".

א גרויס 2־פענסטערדיג צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג מיט אלע בעקוועמ־ליכקייטען פון זאפארט אפצוגעבען, צע־געלניאנא 21, לינקס, 2. שטאק, וו. 17.

אנ'ארט צו שלאפען פאר 2 הערן אדער פאר איינעם. פילסודסקיעגא 54, רעכטע אפיצינע, 1. איינגאנג, 2. שטאק, וואוינונג 91. 2687

א גוט־געהענדעס פרוכטען־געשעפט אין צענטער שטאט, צוליב קראנקהייט, פון זאפארט אפצוגעבען. אפערטען אין אדמ. אונטער "W". 2688

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

צוריק קיין ארץ־ישראל

היינטיג ארץ־ישראל אין די אויגען פון א געוועזענעם קאפראל פון יודישען לעגיאן

— 3 —

...די משפטים לעצטענס זענען נישט געווען ...פירעלדיג. מען האט דעם קרעדיט שטארק גע־ ...סקן. און ארץ־ישראל אהן קרעדיט קאן נישט ...מען. אלץ קויפט מען דא אויף וועקסלען. מען ...ם, אז אויף די מלחמה־כמארעס וועלען פער־ ...גרען, וועלען די באנקען ווידער אויפמאכען ...ט זייערע קאסעס און דאס בויען, ווי אויך אנ־ ... געשעפטען וועלען ווידער אוועקגעהען ווי גע־ ...זם. אבער לעת־עתה איז די שטימונג נישט קיין ...הויבענע. מען איז, ווי איהר ווייסט, שוין ...מא, געלאפען אויף די באנקען, ארויסגעצויגען ...ערטהאלבען מיליאן פונט (7 מיט א האלב מיל־ ... דאלאר), וואס פאר ארץ־ישראל איז דאס א ...שע סומע. די, וואס שטעהען אבער נאהענט ... רודער פון עקאנאמישען לעבען אין לאנד פער־ ...פרען, אז נאך אין א טאג אדער צוויי ארום וועט ... די באנקען ווידער דעם קרעדיט פערלייכטערן ... אז די רעגירונג פון איהר זייט וועט אויך אנ־ ...מען מיטלען די סטאביליטעט צו פערזיכערן. די ...ירונג קלייבט זיך איצט אויך — געפין איך אוים ... א פערלעסליכער קוועלע — אדורכצופיהרען א ...ל היבשרפערשפעטיגטע געזעצען, וועלכע וועלען ... א געוויסער מאס ,,פערטיידיגען'' תוצרת הארץ ...ן דער ביז איצט פרייער קאנקורענץ פון אויס־ ...דישען אימפארט.

...אבער מיטן היליגען ציטער האט די דאזיגע ...לעגענהייט וויכטיג־וואס צו טון, און די ערשטע ...לכע טעג זוך איך איהם אומזיסט. אין אנ'אווענר ... איך זיך אוועק צום פלאץ, וואו איך בין גע־ ...עגען און געח'לומ'ט, ווען איך האב צום ערשטען ... תל־אביב בעזוכט. פון באטאליאן האט מען מיר ...ארלויב אויף 48 שעה געגעבען. ס'איז געווען ... צעהן ביינאכט, האב איך אוועקגעלייגט מיין ...ל, ארויס אין דרויסען און זיך אוועקגעשטעלט ...ם וואוהין צו געהן איז נישט געווען. הינטער ... זענען געשטאנען עטליכע ווייסע הייזער, ענטר ...ן נאך עטליכע, לינקס האט זיך געצויגען א שי־ ...רפערבויטער קווארטאל אדער צוויי, און רעכטס ...ן געלעגען ענד־לאזע זאמדען, פון וועלכע עס ... זיך געטראגען דאס וואיען פון שאקאלען. די ...סטער אנטקעגען זענען געווען שטאק־פינסטער. ... וואיען האט זיך אלץ דערנעהנטערט. פלוצים ... איינס פון די פענסטער בעלויכטען געווארען, סי־ ...טען פון עטליכע יונגע מענשען האבען זיך בע־ ...ען אין איהם און אין א ווייל ארום האבען זיך ...ת, בענקענדיגע, הארמאנישע קלאנגען פונאנדער ...סען; קלאנגען איצט גוט־בעקאנטע, אבער דאן ...ת, טיף־דיהרענדע:

...בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים....

...יז א חלום וועט עס אויסקומען, ווען גאט וועט ... קיין ציון צוריקברענגען? יא, ווי א חלום איז ... מיר אויסגעקומען... אט־א שטעה איך, א סימבאל ... צעברעקעלטקייט און גלות איינם לאנד, וואו מיר ...ען טאנצקיים צו געפינען; אט־א שטעה איך, א ...ירענער יוד, א שטיקעל רוס, א שטיקעל אמע־ ...נער, אין א ענגלישען סאלדאטסקען מונדיר, מיט ...לויען מגן דוד אויפן ארבעל — אנ'איראנישע ...בינאציע! עס וואיען די שאקאלען דאס בעקאנ... ליד פון האס און אומבעפרידיגטען הונגער און ...נטעראגט זיך איבער די ווייטע זאמדען — אבער ... דעם בעלויכטענעם פענסטער רייסען זיך ארויסי ... טראגען זיך צו בעזיגען דאס וואיען, קלאנגען ... א שטארבלאזען חלום... מען ווערט מיטר... ...יסען, עס ווערט ליכטער אויפ'ן הארצען.

פון אליהו גינזבורג

עס גלוויבט זיך אין זיג... געפין איך איצט דאס דאזיגע ווינקעל, עס איז שוין קיין ווינקעל נישט, גאסען פול מיט מענשען, הייזער געדיכט אנגעפיקעוועטע, עס שפרודעלט מיט בעווע־גונג, עס זידט מיט געשעפט, מען פערקויפט אלץ אויף דער וועלט. דייטשע סחורות, אריינגעריבענט מען הערט נישט קיין פרעמדע שאקאלען, אבער פאר וואס נעהמט מיך קיין פרייד נישט ארום? קאנען מיינע אויגען פשוט דעם שיין פון די סך־בעלויכטע־נע פענסטער נישט פערטראגען, אדער עס פעהלט עפעס אין דער דאזיגער ווירקליכקייט, אום עס א פערווירקליכונג פון א טרוים צו מאכען?

שפעטער בעגעגען איך א צאהל בעקאנטע אמערי־קאנער; קאנגרעס דעלעגאטען זענען זיי, ווען איך טייל זיך מיט זיי מיט מיינע געדאנקען, שווייגען זיי, און איינער מורמעלט: ,,מען דארף פאהרען נאך ירו־שלים, אדער גאר אין עמק''.

כאפ איך זיך אריבער אין דער עיר הבירה, עס איז אבער ערב יום טוב, און איך מוז זיך איילען אויף צוריק, דאך איז דער אויבערפלעכליכער איינ־דרוק א פיל בעסערער ווי אין תל אביב, מען הערט א סך העברעאיש און ווייניג דייטש, גלידה און באנקען רייסען נישט די אויגען, די שטאט האט זיך אויך שטארק צעוואקסען און צעשפרייט, אבער איהר אייגענטימליכער כאראקטער איז פערבליבען, דער סטיל פון דער נייער געגענד רחביה איז צוציהענד און עס רוהט אויף איהר א שטילע בעשיידענקייט. עפעס הארמאנירט זי מיטן בעגריף ירושלים און מ'־פיהלט די פעדים, וועלכע פערבינדען די פערגאנגענ־הייט מיט דער געגענווארט. די געגענווארט מיט דער צוקונפט.

צוריקקומענדיג קיין תל אביב בעגעגען איך לעא ליאוו'ן, דעם בעקאנטען קאמפאזיטאר און דירי־גענט, מיר דערפרעהען זיך איינער מיטן אנדערען, ער דערצעהלט מיר וועגען זיינע אויפטוען און אנטוי־שונגען און איז מיך מכבד מיט אנ'איינלאדונג צו הערען זיין כאר ראש השנה, געה איך. דא ביים דאר־ווענען, וואו יראת הכבוד גיסט זיך צוזאמען מיטן פערלאנג אומגעשטערט איינצוזאפען די אוראלטע ניגונים, וועלכע ליאוו מיט זיין כאר דערהויבען צו א הויכער מדרגה, דערקוויקען מיך א סך אנגענעהמע פנימער.

די תפילה איז געענדיגט, די ערשטע סעודה פון דעם קומענדען ,,שנה טובה ומתוקה'' איז אפגעגע־סען, און ווייטער בין איך אין די גאסען פון תל־אביב, דער אויטאבוס פערקעהר איז אפגעשטעלט. די באנק און גלידה שילדען פערטונקעלט, און אויף די מאסען, וועלכע בעוועגען זיך אויף דער הויפט־גאס רחוב אלענבי, האט זיך ווי עפעס א נייע הויט ארויפגעצויגען, אבער דייטש און פויליש גרילצען דאך די אויערען.

פלוצלונג, מען זינגט, עס דוכט זיך קולות פון אמאל, עס טוט מיך א הויב אין דער לופטען און גלייך שטעה איך אין מיטען גאס, לעבען איינעם פון די גרויסע תל־אביבער קינא'ס, א קאראהאר פון בחו־רים און מיידלעך, טאנצען דא א הורא. זיי געהט נישט אן די וועלט, זיי ארט נישט וואס הונדערטער אויגען פאלגען זיי נאך, זייערע פנימער לויכטען, פון זייערע אויגען פליסט לעבען, פון זייערע מילער גע־זאנג, ווערטער עהנליך צו די, וועלכע מיר און אנ־דערע, בעסערע און שטארקערע פון אונז, האבען פאר אונז אין די זאמדען, אין דעם חושך און אין דעם צוויבער פון די ארץ ישראל לבנה־נעכט אריינגעוואר־פען; ווערטער, אביסעל פעראנדערשטע, אבער מיטן זעלבען אינהאלט; ווערטער אהן וועלכע די באנקען, די אייז־קרימעריען, די הייזער און די אויטאבוסען האבען א קליינעם זין און קאנען שטעהען אין גרוים געפאהר; ווערטער וועלכע צייגען וועגען דעם וואויל־זיין פון גאנצען ישוב, פאר זיין שמירה און הגנה (היטונג און שוץ), עס מאכט מיר נישט אוים, וואס א סך פון די טאנצענדע טראגען בלויע העמדלעך, וואס וועגען געוויסע ענינים דענק איך אנדערש ווי זיי. זיי זענען מיר נישט פרעמד, עס טראגט זיך פון זיי א נאהענטע ווארימקייט און זיי גיבען מיר צוריק א טייל פון דער פערגאנגענהייט.

ווען אי״ רייס זיך אוועק פון זיי און בין שוין נישט ווייט פון פלאץ, וואו איך וואוין, דערהער איך ווידער טאנץ און געזאנג. דאס מאל טראגט זיך עס פון אויבען אראפ. פון א בעלויכטענעם דאך. די ווער־טער זענען אנדערע, די התלהבות די זעלבע; די העמד־לעך זענען אנדערע, די איבערגעבענקייט דיזעלבע, סיי די ערשטע, סיי די צווייטע שטעהען אויף דער וואך, שטעהען איבער דער טרוקענער, אומפערמידבארער וואכענדיגקייט, פון דעם הויכען דאך הילכט אפ ווייט ווייט אונטער דער שטערענדיגער בלויקייט:

,,עשה עמנו צדקה וחסד''...

לויט די ווערטער א געבעט, לויט דער ברויזיג־קייט פון אויסדרוק — א פאדערונג, וואס מוז בע־פרידיגט ווערען.

איך שטעה ביי זיך אין צימער, עס איז שוין ווייט נאך האלבער נאכט, דאס געזאנג קלינגט נאך און דורך דעם אפענעם פענסטער אויף די פליגלען פון ,,עשה עמנו צדקה וחסד'' שוועבט אריין גלייך אין הארצען דער לאנג־געזוכטער צוטער. די דינע, דיינע גאלדענע פערימלעך פון דער מעלאדיע פלעכטען זיך צוזאמען אין א תפילה:

רבונו של עולם! זאל דער שאטען פון מל־חמה פערשווינדען.

זאל די טרוקענקייט פון מענשליכער ווארימ־קייט בעזיגט ווערען.

זאלען די וואלקענעס פון קריזיס פערטריבען ווערען.

זאל א מעכטיגע, א היליגע האנד נעבוירען ווערען, וואס זאל די מחיצה צווישען די צוויי שעה־כע, יונגע, זינגענדע און אפפערענדע לאגערען צעשטערען!

עשה עמנו צדקה וחסד...

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

דראמאטורג: נו, ווי איז אייך געפעלען די פרע־מיער־פארשטעלונג פון מיין נייער דראמע?

קריטיקער: די דראמע איז נישט שלעכט, נאר — פאר א פרעמיער־פארשטעלונג טויג זי נישט...

* * *

דאקטאר: דערמאהנט איהר מאַט יעדע נאכט אייער מאן' אז ער זאל נעהמען די מעדיצין געגען שלאפ־לאזיגקייט?

נארישע פרוי: יא. אבער איהר קענט זיך גאר נישט פארשטעלען הער דאקטאר, ווי שווער עס קומט מיר אן איהם יעדע נאכט אויפצורייסען פון שלאף און איהם דערמאהנען צו נעהמען די מעדיצין...

אנ'עסטרייכישער סאלדאט איז בעת דער וועלט־מלחמה אנטלאפען פון פראנט, דערנאך אז מען האט איהם גע־כאפט, האט דער פאלקאווניק איהם אנגעהויבען זידלען דערפאר, וואס ער האט פערגעסען דינען געטריי זיין פאטערלאנד. האט דער סאלדאט געענטפערט מיט אנ'ערנסטער מינע:

— איך בין א טרייער סאלדאט און די שבועה מיינע האב איך נישט געבראכען. דאס, וואס איך בין אנט־לאפען איז נאר דערפאר. וואס איך האב אזוי פיינט דעם שונא, אז איך קאן זיין פנים נישט אנקוקען.

* * *

א וועשין רופט אפ איהר באלעבאסטע און זאגט:

— איהר'ט מיר ענטשולדיגען, מאדאם, וואס איך קען היינט נישט קומען וואשען אייערע וועש, היינט מוז איך געהן ריינוואשען מיין מאן, וועלכען מ'האט ארעסטירט.

* * *

אנ'אפיקורוס האט געהאלטען ביים שטארבען, האט ער געבעטען מען זאל איהם געבען מילכיגע פלוימען. זיין פאמיליע און פריינד, וועלכע זענען געשטאנען ארום זיין בעט האבען איהם געפרעגט, צו וואס עפעס מילכיגע פלוימען?

ענטפערט דער שטארבענדער:

,,אזוי וועט מען שמייסען און שמייכען דארטען אויי־בען, און איך וועל נישט וויסען קיין ענדע, און אז מען וועט מיר זאגען, אז אט די שמיץ זענען פאר די מילכיגע פלוימען, וועל איך וויסען, אז דאס איז דער סוף''

איז ראטען־רוסלאנד

סטאכאנאוועס און בוסיגינצעס

אין די סאוויעטישע צייטונגען ווערען אפט דערמאנט לעצטענס די ווערטער סטאכאנאווצעס און בוסיגינצעס. וואס באטייטען זיי און פארוואס זענען זיי אזוי פאפולער? די ווערטער נעמען זיך פון צוויי מענשען: דער מייסטער אלעקסעי סטא־כאנאוו פון א קוילען־גרובען אין דאנבאס, או קראינע, און פון דעם שמיד אלעקסאנדער בוסיגין אין דער אויטאמאביל־פאבריק אין דער שטאט גארקי (פריהער: ניזשני־נאווגאראד).

אט די צוויי מענשען האבען מיט זייער פלייס און איבערגעבענקייט שטארק געהויבען די פראָ־דוקטיוויטעט סיי פון קוילען סיי פון אויטאמאבילען ווערענדיי דעריבער כסדר א־ויסגעשטעלט ווי מוס־טערען פאר אנדערע, טראגען זיך זערע נעמען אומעטום, האט מען בעשאפען ווערטער פאר זייער כבוד וועגען און אויסען איז מען:

זעהט, וואס אט די צוויי האבען געטון. פאר־וואס זאלט איהר נישט קאנען טון דאסזעלבע?

געהט טאקע אן איצט א פערשפרייטע בע־וועגונג איבער דעם גאנצען לאנד נאכצוטון סטא־כאנאוו'ן און בוסיגינ'ען. עס איז א מין געוועט אויף א גראנדיעזען שטייגער, א געוועט, וואס די פראדוקציע געווינט פון איהר אהן א שיעור אין לעצטען סך־הכל איז דאס דער אויסדרוק פון א יונגען אינדוסטריעלען ארבייטער־קלאס, וואס האט אין זיך ענטדעקט רעזערוואארען פון שלאפענדיגע כחות. נישט די לעצטע ראלע, פער־שטעהט זיך, שפילט דערביי דער פאקט, וואס אט די ארבייטער פיהלען, אז זיי זענען די אריסטאקרא־טען אין דעם לאנד, אז זייער פלייס העלפט דער גאנצער געזעלשאפט, אז דערמיט זענען זיי בויער — העלדען — און בויער פאר דער מלוכה, פונקט ווי פאר זיך אליין.

אין ראטענלאנד ווייסט מען דעם כלל פון ,,שמיד דאס אייזען כל־זמן עס איז הייס''. די דער־פאלגען פון אזוינע ארבייטער ווי סטאכאנאוו, בו־סיגין און א גאנצער רייהע אנדערע, ווערען אויסגע־נוצט ווי פראפאגאנדע אויף א גרויסען מאסשטאב. אזוי געפונט מען אין דער ,,פראוודא'' א ווענדונג פון אלע יענע, וואס האבען זיך לעצטענס ספע־ציעל אויסגעצייכענט סיי אין הויבען די אלגעמיינע פראדוקטיוויטעט אין זייערע פאכען, סיי אין עפעס א נוצליכער דערפינדונג. די ווענדונג איז צו ,,אלע ארבייטער, מייסטערס, מעכאניקער, אינזשיניערען און ווירטשאפטליכע טוערס'', און זיי אלע ווערען גערופען זיך אנצושטרענגען און נאכאמאל זיך אנצושטרענגען, כדי צו פערגרעסערען און פער־בעסערען די עקאנאמיק און די אינדוסטריע אויף אלע געביטען.

דער קאמיסאר פאר דער שווערער אינדוסטריע, ארדזשאניקידזע, האט פון זיין זייט ארויסגעלאזען א רוף, אז מען זאל דעם צווייטען פינף־יאהר פלאן פערענדיגען אין פיר יאהר צייט. בעזונדערס פאר־דערט ער אויף די קוילען־גרעבער פון דאנבאס דאס צוטון.

דער דאזיגער רוף איז ווי געהעריג אויפגע־כאפט געווארען און שוין פליהען פערזיכערונגען אז מען וועט טון, ווי ארדזשאניקידזע פערלאנגט.

נייע פראגראמען זענען אויך געשטעלט גע־ווארען די אויטא־און טראקטאר־פאבריקען אין גארקי, כארקאוו, טשעליאבינסק און אזוי ווייטער.

צוזאמען דערמיט זענען אויך בעגייט געווא־רען אנדערע לאזונגען, וואס מען האט וועגען זיי לעצטענס ווייניגער געהערט. איינער פון זיי איז: ,,דעריאגען און אריבעריאגען די פראדוקטיוו־קייט אין די הויך - ענטוויקעלטע קאפיטאליסטישע לענדער''.

עס איז אמת, אז דאס אלץ בעווייזט, אז דערווייל האט מען נאך נישט אריבערגעיאגט (כאטש מען האט דאס צוגעזאגט ביים אנהויב פונים ער־שטען פינף־יאהר פלאן),

ראספוטין און זיין יודישע געליבטע

(שטויגענדע לעבענס - געשיכטע דערציילט פון איהר אליין)

איבערגעגעבען פון ה. אקערמאן.

...אונז איצט האט שוין נעמי געהאפט, וועט ...ער גאט בעצאהלען מיט גוטס פאר דעם אלעם ...לכטען, וואס זי האט דורכגעלעבט.

דער מאן, יעמען נעמי האט ליב בעקומען ...א געווען א וואלינער און אין וואלין איז ער ...ווען א בערי־המטען אקסען־הענדלער'ס א זוהן, ...ליין איז ער אויך געווען אנ'אקסען־הענדלער ...ן א סך מענשען האבען איהם געקענט.

נעמי האט זיך מיט איהם בעקענט אויף א ...סינג פון פועלי־ציוניסטען אין וואלין, און באלד ...ביים ערשטען בליק האבען זיי בײדע דערפיהלט, ...ן זיי פאסען איינע פאר'ן אנדערען. און ס'האט ...אנג נישט געדויערט און זיי ביידע האבען חתונה ...געהאט.

פערשטעהט זיך, אז נעמי האט איהר מאן ...נישט אויסגעזאגט דעם גאנצען אמת, וואס זי איז ...אריבערגעגאנגען, ביז זי האט זיך מיט איהם בעקענט.

זי האט איהם דערצעהלט, אז זי איז געווען ...פערהייראט און האט זיך געג'גט מיט'ן מאן, אבער ...וועגען דער צווייטער הייראט איהרער און וועגען ...איהר ליבע מיט'ן שייגעץ, וועלכער איז צוליב איהר בעגאנגען זעלבסטמארד, און וועגען דעם, אז זי איז געווען ראספוטינ'ס געליבטע, וועגען דעם האט זי איהם א ווארט נישט דערמאהנט. נעמי האט מורא געהאט וועגען דעם אלעם איהר אויסצוזאגען, טאמער וועט דאס איהר צושטערען איהר גליק, האט זי דאס אלעס געטראגען אין הארץ פער־שלאסען אויף זיבען ריגלען...

א יאהר נאך דער חתונה האט נעמי געהאט א קינד, א מיידעלע, אבער זי האט נישט געוואלט פערבלייבען אין וואלין וואוינען, ווער ווייסט ווי א זאך מאכט זיך און איהר מאן קען חלילה געוואויר ווערען וועגען איהר פערגאנגענהייט, האט זי איהם נאר צוגערעדט, זיי זאלען אוועקפאהרען קיין אמע־ריקא. ליב געהאט האט ער זי, האט לאנג נישט גע־דויערט און נעמי מיט איהר מאן מיט זייער מיידעלע (דאס מיידעלע איז דאן אלט געווען אכט חדשים) זענען אנגעקומען קיין אמעריקא און האבען זיך בע־זעצט אין ניו־יארק.

נעמי'ס מאן איז קיין אמעריקא אנגעקומען מיט א פאר טויזענט דאלאר אמעריקאנער געלט, און זיי האבען זיך דא איינגעארדענט נישט־שלעכט.

נעמי'ס מאן האט אין ניו־יארק געהאט א ברודער, וואס איז שוין אין אמעריקע געווען נאה־ענט צו צוואנציג יאהר און אין די מלחמה־יאהרען האט ער געמאכט א סך געלט. ער האט געהאט א דרוקעריי און אין דער צייט פון דער מלחמה האט ער ממש געשארט גאלד, איז אט צו דעם ברודער אין נעמי'ס מאן אנגעקומען ארבייטען ווען ער איז געקומען קיין אמעריקא.

דער ברודער האט איהם אריינגענומען צו זיך אין דרוקעריי, כדי ער זאל זיך אויסלערנען דאס פאך, און געהייסען האט עס, אז אזוי שנעל ווי ער נעמי'ס מאן, וועט זיך אויסלערנען און וועט קענען אביסעל רעדען ענגליש, וועט ער איהם אריינגעמען פאר א שותף אין געשעפט, דאך ער מיט א פרעמ דען טיילען זיין מזל, וועט ער עס טון מיט זיין אייגענעם ברודער.

בינטאג פלעגט נעמי'ס מאן ארבייטען ביי זיין ברודער אין דער דרוקעריי און אויף דער נאכט פלעגט ער לערנען ענגליש, כדי ער זאל זיך וואס שנעלער קענען אויסלערנען די שפראך און זיין מיט לייטען גלייך.

פון דער ערשטער וואך אן, וואס נעמי'ס מאן איז ארויפגעקומען צו זיין ברודער ארבייטען, איז כאטש ער האט נאך גארנישט געקענט, האט איהם דער ברודער פונדעסטוועגען געגעבען אויף א לעבען צו מאכען, און זאגען פלעגט איהם דער ברודער זיינער: — „האלט דיין ביסעל געלט וואס דו האסט מיטגעבראכט, עס וועט דיר שפעטער צו־ניצקומען אויף געשעפטען".

און עס האט טאקע לאנג נישט געדויערט, איינ־גאנצען א דריטהאלבען יאהר צייט, און נעמי'ס מאן איז אריינגעגאנגען מיט זיין ברודער אין שות־פות און עס איז זיי אוועקגעגאנגען פון טיר און פון טויער. נעמי'ס מאן האט זיך דורך דער צייט גוט אויסגעלערענט ענגליש.

דערווייל זענען די יאהרען געגאנגען. זייער מיידעלע איז געוואקסען א שעהנע און א גראטסגע זי האט אנגעהויבען צו געהן אין קינדער־גארטען, דערנאך אין פאלקס־שול און צו נעמי'ס פרייד און פערגעניגען איז נישט געווען קיין ברעג און קיין גרעניץ. זי איז געווען אזוי גליקליך, אז די פלעגט אזש מורא האבען א טראכט צו טון וועגען דעם, עס זאל חלילה קיין בייז אויג איהר נישט נע־שעהן. זי איז געווען איבערגליקליך, זי האט געהאט א פיינעם מאן, און ביידע האבען זיך זעהר ליב געהאט, א שעהן געראטען קינד און א הויז מכל טוב, אבער דאס אלץ האלט געווען זעהר גוט, ווען א שרעק זאל נעמי'ן נישט געווען שטענדיג זדיקען ביי איהר הארץ, גאט זאל איהר חלילה נישט נעמען צאהלען פאר איהרע זינד, און אויב גאט וועט די אמאל יא וועלען שטראפען, זאל ער נישט טשעפען איהר קינד, און נישט איהר מאן, נאר איהר אליין, נעמי'ן, ווייל זיי זענען אומשולדיג, זי איז די שולדיגע...

(ווייטער קומט)

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואַך

די קאַרטעלען און די האַנדווערקער

דער פרעזעס פון פערבאַנד פון די האַנדווערקער קאַמערן, האָט זיך אַרויסגעזאָגט אויף פאָלגענדען אופן וועגן דעם אינטערעס פון די האַנדווערקער צו בעגרעניצען די אַפּעטיטען פון די קאַרטעלען. ה׳ סנאָפּטשינסקי האָט געזאָגט: די פערעפענטליכטע ציפערן וועגען די קאַ־טעלען אין פוילען בעווייזען, בולט, אַז זיי זענען אַנ׳אָרגאַניזאַציאָנס־פאָרם פון דער פראָדוקציע, וועלכע זענען איצט בעהערשט דורך גרויסע אינדוסטריע־ און האַנדעלס־אונטער־נעהמונגען דאָס בעשטעטיגט דער פאַקט, אַז אין דער אינדוסטריע־ און האַנדעלס־גרופּע זענען 27 פּראָצענט אַקציען־געזעלשאַפטען פערטרעטען אין די קאַרטעלען און רעפּרעזענטירען אַנ׳ערך 66 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער סומע קאַפּיטאַלען אין פוילען. מ׳דאַרף אויך בעטאָנען, אַז די דע־צידירענדע איינפלוסען אין די דאָזיגע געזעלשאַפ־טען האָט הויפּטזעכליך דער אויסלענדישער קאַ־פּיטאַל.

פון אַנאַליז פון דער פרייזען־בעוועגונג אין די יאָהרען 1932 ביז 1934 דרינגט אַרויס, אַז די פרייזען פון די קאַרטעליזירטע אויסאַרבייטונגען זע־נען אָהן אויסנאַהם צו הויך אין בעצוג צו די פריי־זען פון לאַנדווירטשאַפט־ און בכלל אינדוסטריע־אַרטיקלען.

דער האַנדווערקער, וועלכער אַרבייט אויס אין אַ גרויסער צאָהל קאַרטעליזירטע רויה־שטאָפען, איז זעהר ערנסט פּעראינטערעסירט אין דעם, אַז די פרייזען פון די דאָזיגע אַרטיקלען זאָלען פאַלען צו דער גרעניץ, וועלכע זאָלען ענטשפּרעכען די צאָהלונגס־פעהיגקייטען פון די ברייטע מאַסען. ווייל דעמאָלט וועלען אויך ביליגער ווערען די פרייזען פון פערטיגע אויסאַרבייטונגען. וואָס וועט האָבען אַ דעצידירענדען איינפלוס אויפ׳ן וואוקס פון פער־ברויך פון אינדוסטרי־אַרטיקלען אין לאַנד און אויך אויף דער ענטוויקלונג פון דער בוי־בעוועגונג.

קודם־כל שפּילט אַ גרויסע ראָל די רעדוקציע פון די פרייזען פון אַלע סאָרטען בלעך, אייזען, גלאָז און די רויה־שטאָפען, וואָס זענען נויטיג אויס־צואַרבייטען פאַרבען און בוי־אַרטיקלען. דאָס וואָלט געבראַנגט צום אויפלעבען פון דער בוי־בעוועגונג, וועלכע קען בעשעפטיגען טויזענדער אַ־בייטסלאָזע, קוואַליפיצירטע האַנדווערקער און אַרבייטער.

דאַן קומט אין בעטראַכט די רעדוקציע פון די קוילען־פרייזען, וועלכע וואָלט געהאַט אַנ׳איינפלוס אויפ׳ן פערקלענערען די קאָסטען פון בעהייצונג, עלעקטרי און גאַז, וועלכע זענען אַ בעדייטענדע פּאָזיציע אין דער אינדוסטרי־קאַלקולאַציע.

אויך די פרייזען־רעדוקציע פון צוקער, וועל־כע שפּילט אַ גרויסע ראָל אין דעם בעקעריי און צוקערוואַרג־פאַך, ווי אויך די פרייזען־רעדוקציע פון מעהל וועלכעס איז, אמת, נישט קאַרטעליזירט, וואָלט געהאַט אַ ווירקונג אויף דער פרייזען־פער־קלענערונג פון האַנדווערקער־אויסאַרבייטונגען און אויסהאַלט־קאָסטען.

די פרייזען־פערקלענערונג פון די קאַרטעלי־זירטע אַרטיקלען וועט מעגליך מאַכען אַ ביליגערע פּראָדוקציע פון האַנדווערקער - אויסאַרבייטונגען און וועט פערגרעסערען די קאָנסומציע.

ווייטער דאַרף מעגליך געמאַכט ווערען די האַנדווערקער איינצוקויפען רויה־שטאָפען און האַלב פאַבריקאַטען פון דער ערשטער קוועלע.

די קאַרטעלען זענען געווען אַ פאָרם פון פּראָ־דוקציע־אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט געשפּילט די ראָל פון אַ „גאָרסעט", וואָס האָט געהאַט פאַר אַ ציל צו פערזיכערען אונזער יונגען ווירטשאַפטליכען אָרגאַניזם אין פעריאָד פון אויפטרייסלונגען און שנעלער מאָדערניזאַציע פון געוויסע געביטען פון דער גרויסער אינדוסטרי.

צוליב דעם, וואָס איצט האָבען מיר זיך, איבערצייגט אַז דער גאָרסעט איז צו שטייף, דאַרף מען איהם לוידער מאַכען, כדי נישט צו האַמעווען די עלאַס־טישקייט פון בעוועגונגס־פרייהייט פון די קליינע וואַרשטאַטען און צו בעזייטיגען „די שער" וועלכע עקזיסטירט צווישען די פרייזען פון קאַרטעליזירטע אַרטיקלען און לאַנדווירטשאַפטליכע און שאַפען גלייכע בעדינגונגען פאַר אַלע צווייגען פון דער געזעלשאַפטליכער ווירטשאַפט.

די האַנדעלס־שעה׳ן אין די פאַר חגאות־טעג

פון 17 ביז׳ן 23 דעצעמבער וועלען די געוועלבער קענען אָפען זיין ביז 9 אין אָוועגד

אין צוזאַמענהאַנג מיט די חגאות, וועלכע דערנעהנטערען זיך וועט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט אין די נאָהענטסטע טעג אַרויסגעבען אַ פעראָרדנונג וועגען די האַנדעלס־שעהן אין די פאַר־חגאות־טעג.

אין הסכם מיט די פערעפנטליכטענע פאָרשריפטען וועלען די האַנדעלס־שעהן פערלענגערט ווערען פון דינסטאָג דעם 17־טען ביז׳ן 23־טען דעצעמבער אין די דערמאָהנטע וואָכען־טעג וועלען די געוועל־בער זיין אָפען ביז 9 אין אָוונד, זונטאָג דעם 22. דעצעמבער וועלען די געוועלבער זיין אָפען 1 ביז 6 אָוונד, דעם 24. דעצעמבער וועלען געוועלבער זיין אָפען נאָר ביז 6 אין אָוונד.

גענויע אויפקלערונג וועגען פּאַטענטען

לויטן נייעסטען צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטעריום

אויף דער וועכענטליכער פערזאַמלונג אין צענ־טראַלען קליינהענדלער־פעראיין, פּאַמאַרסקא 15 איז אויפגעקלערט געוואָרען דער צירקולאַר" פון פינאַנץ־מיניסטעריום וועגען הנחה־פּאַטענטען אויפ׳ן יאָהר 1936 (ל.ד.פ. 35[4]31634).

אַלע אונטערנעמונגען, וועלכע האָבען אין יאָהר 1935 געהאַט אַ 3־טע קאַט. האַנדעלס־פּאַטענט און דער אומזאַץ פאַר׳ן יאָהר 1934 איז אָפּגעשאַצט געוואָרען ביז 15.000 זל. קענען אויפ׳ן יאָהר 1936, אויסקויפען אַ 4־טע קאַטעגאָריע פּאַטענט.

אַלע אונטערנעמונגען, וועלכע האָבען אין יאָהר 1935 געהאַט אַ 4־טע האַנדעלס־פּאַטענט און דער אומזאַץ פאַר׳ן יאָהר 1934 איז אָפּגעשאַצט געוואָ־רען ביז 5,000 ג. קענען אויפ׳ן יאָהר 1936 אויס־קויפען אַ האַלב־יעהריגען פּאַטענט ד. ה. אַ גאַנץ־יעהריגען, נאָר פאַר אַ האַלבען פּרייז.

אַלע אונטערנעמונגען, וועלכע האָבען אין יאָהר 1935 געהאַט אַ 4־טע קאַטעגאָריע האַנדעלס־פּאַ־טענט און זייער אומזאַץ פאַר׳ן יאָהר 1934 איז אָפּגעשאַצט געוואָרען ביז 2.000 זל. זענען איגנאָ־ צען בעפרייט פון אויסקויפען אויפ׳ן יאָהר 1936 אַ פּאַטענט, אָדער די לעצטע מוזען פאַר׳ן 31. דעצעמ־בער בעלייגען ספּעציעלע גוט מאָטיווירטע ביטעס.

א 4־טע קאַטעגאָריע קענען אויך אויסקויפען אַלע גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען, וועלכער אומ־זאַץ פאַר׳ן יאָהר 1934 איז אָפּגעשאַצט געוואָ־רען אויף 5.000 ג.

די גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען, וועלכע פער־קויפען פאָלגענדע געטראַנקען: ביער, מעהד, און וויין פון פרוכטען קענען אויסקויפען אויפ׳ן יאָהר 1936 אַ פּאַטענט פון 4־טע קאַטעגאָריע אויב זיי בעשעפטיגען נישט מעהר ווי דריי פּערזאָן צוזאַמען מיט׳ן אייגענטימער.

די אַלע אונטערנעמונגען וועלכע זענען ענט־צאַגען אין יאָהר 1935 קענען געניסען פון אַלע איבענדערמאָהנטע הנחות, זיי מוזען אָבער פאַר׳ן 31. דעצעמבער בעלייגען ספּעציעלע ביטעס. דאָס זעלבע מיט נייע אונטערנעהמונגען, וועלכע וועלען ענטשטעהען אין יאָהר 1936, מוזען בעלייגען כפּע־ציעלע ביטעס אויב זיי ווילען געניסען פון די הנחות. אַלע אריינגעטראַגענע ביטעס מוזען ע־לעדיגט ווערען ביז 2 מאָנאַטען פון טערמין א וועלכען די ביטע איז בעלייגט געוואָרען אין געגע־פאַל, וועט הייסען, אַז די ביטע איז גינסטיג ע־לעדיגט געוואָרען.

די אַלע וועלכע בעדאַרפען בעזיצען אַ 8־טע קאַטעגאָריע, זענען בעפרייט פון אויסקויפען פּאַטענט, אויב דער אייגענטימער אַרבייט אַ־ אָהן געהילפען.

ווייטער האָט דער צענטראַלער קליינהענדלער פעראיין, פּאַמאַרסקא 15 אויפגעקלערט, דאָס אַלע וועלכע זענען בדעה אויסצוקויפען אויפ׳ן יאָהר 1936 א 5־טע קאַטעגאָריע האַנדעלס־פּאַטענט זען אומבעדינג אַרויסבעקומען פון אינדוסטריע־ דיים מאַגיסטראַט א ליצענציע אָהן וועלכע די שטי־ער־אַמט גיבען נישט אַרויס קיין פּאַטענט צו דעם צוועק דאַרפען די פּעראינטערעסירטע ב־לייגען ביטעס מיט אַ פאָטאָגראַף, דאָס אַרויסנ־קומען דויערט ביז 6 וואָכען.

דער האַנדעלס־אומזאַץ צווישען לאָדז און די מערב־קרעסען געפאַלען אויף 70 פּראָצענט

(ג) דער ווינטער סעזאָן, וואָס האָלט שוין ביים פערענדיגט ווערען האָט לעצטענס אַרויסגעוו־זען גרויסע ענדערונגען אין דר סטרוקטור פון דער טעקסטיל אינדוסטריע אויף זער פראָווינץ. קודם כל דאַרף אָנגעוויזען ווערען אויף דעם ממש קאַטאַסטראָפאַלען צוזאַמענברוך פון דעם אויסטויש צווישען לאָדז און מיט די גאַנצע מערב קרעסען פון דער מלוכה. די לאָדזער סוחרים און פּראָדוצענ־טען האָבען פעסטגעשטעלט, אַז אין לויפענדען יאָהר זענען די אומזאַצען צווישען לאָדז און די פּויזנער, פּאַמערען און שלעזישער געגענד, אין פערגלייך מיט׳ן פערגאַנגענעם יאָהר געפאַלען אויף 70 פּראָצענט, דאָס בעציהט זיך צו אַלע פערטיגע סחורות ווי אויך אויף קאָנפעקציע.

עס דאַרף נאָך אָנגעוויזען ווערען, אַז די מערב וואָיעוואָדזשטוועס זענען ביז צום לעצטען יאָהר גע־ווען די גרעסטע אָפּנעמער פון לאָדזער סחורות, בעזונדערס אויב עס האַנדעלט זיך וועגען קאָנפעק־ציע האָט לאָדז דאָרט געהאַט די העגעמאָניע. צווי־שען די וואַרשאַווער און לאָדזער קאָנפעקציאָנערען האָט אייגענטליך געהערשט א איינטיילער פון דער „איינפלוס ספערע" און געמליך די וואַרשאַווער פּראָדוקציע האָט בעזיגט די מזרח קרעסען, לאָדז ווידער אויסשליסליך די מערב קרעסען.

אין לויפענדען סעזאָן איז אָבער פאָרגעקומען אַ צוזאַמענברוך. בכלל קענען די לאָדזער סוחרים און פּראָדוצענטען זיך נישט אויפקלערען די סיבה פאַ וואָס די אומזאַצען מיט די מערב קרעסען האָ־בען זיך אַזוי פערקלענערט, איינס איז אָבער זי־כער, אַז דאָס איז נישט קיין פאָראיבערגעהענדע ערשיינונג, נאָר עס איז א רעזולטאַט פון א טיפער ע.דערונג, וואָס קומט פאָר אין דער עקאָנאָמיק פון די מערב־קרעסען, אָהן שום ספק, איז עס אויך א רעזולטאַט דערפון, וואָס ערשט איצט האָט זיך דער ווירטשאַפטליכער קריזיס געוואַלדיג פער־שטאַרקט און די נאָכפראַגע פון דער שטעטישער בעפעלקערונג האָט זיך שטאַרק פערקלענערט. פון אַנדערער זייט האָט זיך אין יענער געגענד ענט־וויקעלט א אייגענע קאָנפעקציע אינדוסטריע. פאַר דער לאָדזער טעקסטיל אינדוסטריע איז דאָס יעדענפאַלס א שווערער קלאַפּ און גלייכצייטיג א וואָרנונג פאַר די פּראָדוצענטען נישט צו שטאַרק אויסצובראייטערען זייער פּראָדוקציע.

נייע הנחה פאַר די וואָס פיהרען האַנדעלס־ביכער

אין דעקרעט פון מלוכה־פּרעזידענט פון נאָוועמבער 1935 וועגען ענדערען דאָס געזעץ וועגען מלוכהשען הכנסה־שטייער געפינען מיר פאָלגענדע בעשטימונג:

„די וואָס פיהרען ריכטיגע האַנדעלס־ביכער קענען מיטאַמאָל אָפּשרייבען דעם ווערט פון זאַכען, וועלכע נוצען זיך אָפּ אין פערלויף פון 5 יאָהר".

מיר מאַכען אויפמערקזאַם, אַז די שטייער־דינאַציע שטעלט גלייכצייטיג פעסט, אַז פאַר ריכטיגע האַנדעלס־ביכער ווערען אויך פערעכענט די איינפאַכע האַנדעלס־ביכער, וועלכע ס׳פיהרען די האַנדווערקער.

וויפיל „אונלעגאַלע" וואַר־שטאַטען זענען פערהאַן אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע

לויט ידיעות פון דער לאָדזער האַנדווערקער קאַמער בעטרעפט די צאָהל „אונלעגאַלע" וואַרשטאַטען אויפ׳ן געביט פון דער לאָדזער האַנדווערקער קאַמער 5000 „אונלעגאַלע" וואַרשטאַטען. אין פּראָוינץ ריקאָווער פּאָוויאַט געפינען זיך 975 אַזעלכע וואַרשטאַטען, אין לענטשיצער — 255, אין טוראָקער — 22, אין לאָדזער — 500, לאַסקער — קאָנינער — 2, שעראַדזער — 130, וויעלונער — אין ראַדאָמער — 117, אין קאַלישער — 389, בזשעזשינער — 172 און אין דער שטאָט לאָדז איבער 1800.

בעשטראָפט האַנדווערקער

די האַנדווערקער־קאַמער האָט זיך אין חודש אויגוסט געווענדעט צום אינדוסטריע־אַמט ביי די שטאָט־פערוואַלטונג מיט א פאָרשלאָג צוצוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט דעם האַנדווערקער חיים קוואַ־ט פון ליפּאָווא 27 פאַר פיהרען אַ בלעכער־וואַרשטאַט אָהן האַנדווערקער־קאַרטע. דער אינ־דוסטריע־אַמט האָט בעשטראָפט קוואַרטען מיט זלאָטעס שטראָף.

אויפ׳ן פאָרשלאָג פון דער האַנדווערקער־קאַמער האָט דער אינדוסטריע־אַמט פון דער ערשטער אינסטאַנץ בעשטראָפט דעם האַנדווערקער קאַצ־ יעזש שומינסקי פּאַמאַרסקא 61 מיט 30 זלאָטעס שטראָף פאַר נישט לעגאַל לערנען א לערן־יונגען.

(ווייטערדיגע האַנדווערקער־ידיעות זעה 9־טע ז.)

פון דער האַנדווערקער־עקספּאָזיטור

זונטאָג פריה איז פאָרגעקומען א זיצונג פון פּרע־זידיום פון דער האַנדווערקער עקספּאָזיטור צוזאַמען מיט יודישע ראַטמענער פון דער האַנדווערקער־קאַ־מער.

אלס ערשטער פּונקט איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען איינפיהרען צוואַנגס אָרגאַניזאַציעס, וואָס עס שטייט אויפ׳ן סדר היום אין דער האַנדווער־קער קאַמער, צו דער קאָנפערענץ וואָס וועט פאָר־קומען אין דער קאַמער, וועגען דעם ענין זענען דעלעגירט געוואָרען די ה׳ה אַדוו. ווייצמאַן, מאַג. מ. באַלבערישסקי, א. גלאַטמאַן און ראַטמ. האַנעמאַן.

אלס צווייטער פּונקט איז אויסגעהערט געוואָ־רען א בעריכט וועגען דער לאַגע אין וואַרשע. אַדוו. ווייצמאַן האָט ערקלערט, אַז ענדליך איז געלונגען צו פּאַציפיצירען די לאַגע אין צענטער און עס זענען געשאַפען געוואָרען אַלע מעגליכקייטען פאַר אָנהויבען א פּאָזיטיווע אַרבייט אין דער האַנדווערקער־בעוועגונג.

ס׳איז אויך אויסגעהערט געוואָרען א בעריכט וועגען דער איצטיגער לאַגע אין דער האַנדווערקער־קאַמער און עס איז גענומען געוואָרען צו קענטניש דער טעטיגקייטס בעריכט פון דער פּראַקציע.

ווייטער איז אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאָג פון מאַג. באַלבערישסקי. וועגען דעם אַז די עקס־פּאָזיטור זאָל שאַפען א גרויסען קאָמיטעט פון יודי־שע האַנדווערקער טוער, וועלכע זאָלען זיך פּעראַי־נטערעסירען מיט דער האַנדווערקער אויסשטעלונג וואָס וועט פאָרקומען אין לאָדז.

אלס איניציאַטיוו גרופּע וועגען דער אויסשטע־לונג איז בעפולמעכטיגט געוואָרען די ה׳ה מאַג. מ. באַלבערזשסקי און ראַטמ. האַנעמאַן.

צום סוף איז אויסגעהערט געוואָרען א בעריכט וועגען דער פעראייניגונג פון די האַנדווערקער. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז ביז היינטיגען טאָג איז נאָך נישט געקומען קיין תשובה פון „אַרט" וועל־כע האָט גענומען אויף זיך די איניציאַטיוו פון דער פעראייניגונג.

פריזיערען געגען די נייע פאַרשריפטען

די פאָרשריפטען וועגען די איינאָרדנונגען און סאַניטאַרען צושטאַנד פון די פריזיער־אַנשטאַלטען האָבען אַרויסגערופען אַנ׳אַמה׳ן שטורם ביי די בע־זיצער פון פריזיער־אַנשטאַלטען, ס׳זענען פאָרגע־קומען א גאַנצע רייה פערזאַמלונגען אויף וועלכע ס׳זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע בעשלו־סען: 1) אַ פּראָטעסט געגען די בעפעהלען, וועלכע זענען פערהאַן אין דער פעראָרדנונג פון מיניסטער יום פאַר געזעלשאַפטליכען שוץ, 2) פאָדערען אָפּצו־לעגען דאָס אויספיהרען די פעראָרדנונג, 3) ענדערען די נייע פאָרשריפטען און ברענגען זיי צו אַ הסכם מיט די פריזיער־צעכען, לויט דער מיינונג פון די פריזיערען בעליידיגען די נייע פאָרשריפטען דעם כבוד פון פריזיערען־פאַך, פיהרען אריין פאָרשריפ־טען וועלכע ס׳איז אונמעגליך אויסצופיהרען א.

ש. א. נ.

פון כאַלופּניקעס־פעראיינען

דער היי־יעהריגער שלעכטער ווינטער־סעזאָן אין דאַמען־קאָנפעקציע האָט דערפיהרט צו מאַסענ־ווייזע קאָנפליקטען צווישען די שניידער־כאַלופּני־קעס און די מאַנאַזינערען, דער גרעסטער טייל קאָנ־פליקטען קומען אויפ׳ן באָדען פון רייסען די לוינען לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען, וועט אין דער בראַנ־זשע צום קומענדען זומער־סעזאָן צוגעגרייט ווערען א רייהע אַקציעס, וואָס זאָלען פון פאָראויס זיכערען א געוויסע נאָרמאַלירונג אין דער בראַנזשע.

אויך צו צום נייעם סעזאָן אָרגאַניזאַציע־פּראָיעקטען צו רעגולירען די שווערע אַ־בייטס־בעדינגונגען אין דער בראַנזשע. הויפּטזעכליך דאָס נישט אַרויספיה־רען די אַרבייט אויסער לאָדז.

די פערוואַלטונג פון סוויטער־נייער כאַלופּני־קעס האָט אַרויסגעפיהרט דעם היי־יעהריגען סעזאָן, דאָס איינמעלדען אַלע כאַלופּניקעס סוויטער נייערס אין דער קראַנקען קאַסע אַ חוץ דעם זענען אין גאַנג א רייה אַנדערע אויסבעסערונגס־מיטלען צו רעגו־לירען די שווערע אַרבייטס־בעדינגונגען אין דעם פאַך.

די מענער שניידער־כאַלופּניקעס, וועלכע האָ־בען זיך איבערגעצויגען אין אַ נייעם לאָקאַל, גרייטען